

I.RÉSZ

Moderátor:

Az előadás témája az lesz, hogy a megjelentek mióta vannak az ügyvédi pályán. Az ügyforgalmuknak kb. mekkora részét teszi ki a peres képviselet.

Ügyvéd 1: 2009-ben alapítottam a saját irodámat. Családjoggal és kártérítési ügyekkel foglalkozom. A peres ügyek az esetek 80%-át teszik ki, különös tekintettel erre a két jogterületre.

Ügyvéd 2: 2008. óta van önálló irodám. Nálam magasabb a szám, mint az előttem felszólalónál, a peres ügyek kb. 95% körül vannak. Ez abból fakad, hogy több irodának, de főként egynek dolgozom, a peres csoportjának külső munkatársaként, mert ott csak peres ügyek vannak. A típusokat tekintve elég vegyes, a választott bírósági ügyek nem annyira relevánsak, de jelenleg gazdasági perekről van szó, és esetenként megfordul egy-egy közigazgatási, vagy adójogi természetű ügy. Nagyjából valamennyi területen volt már tapasztalatunk. Nem értve a családjogot, azzal egyáltalán nem foglalkozom, csak magáncélból, közeli ismerők számára.

Jogtanácsos: Nem ügyvéd, hanem jogtanácsos vagyok. Ettől függetlenül az ügyek 30-40%-a valamilyen fórum előtti esetet magában foglal. Nálunk vannak egyrésztől elszámolással, megbízással, kártérítéssel kapcsolatos kérdések. Másrészt pedig közigazgatási felülvizsgálat, közigazgatási határozatoknak a kontrollja. Kérdésre válaszolva, 2008-ban tettem le a szakvizsgát, egyébként több mint 10 éve ezt csinálom.

Ügyvéd 4: 15-16 éve foglalkozom kártérítési biztosítási ügyekkel főként. Korábban biztosító társaság jogtanácsosaként, azután kb. 13 éve ügyvédként saját iroda keretében. Kártérítés, biztosítás és nagyrészt peres rész teszi ezt ki. Kérdésre válaszolva, a peres képviselet ezen belül kb. 70-80%.

Ügyvéd 5: 2001. óta dolgozom ugyanannak az ügyvédi irodának Budapesten különböző formákban. 2006-ban szakvizsgáztam. A munkámnak, ha a munkaidőt nézzük, akkor az 50%-át meghaladja a peres munka. Ezen belül elsősorban ún. G-s perekkel foglalkozom. Ezen kívül elég sok munkaügyi per van nálunk és van közigazgatási, azon belül az adóperek.

Ügyvéd 6: 2000. év óta vagyok ügyvéd, egyéni ügyvéd. Egy nagy kórház a legnagyobb megbízóm. Kártérítési perek folynak nagyrészt, minden egyéb kötelmi jellegű, minden olyasmi, ami egy kórházban előfordul. A 80%-ot a peres ügyek teszik ki.

Ügyvéd 7: 1991. óta vagyok ügyvéd, egészségügyi szakjogász vagyok, ez mindent elárul. Kórházakat, egészségügyi intézményeket képviselek. A peres munka az kb. 90%-át teszi ki a munkámnak. Főleg ún. orvosi műhiba perek, amelyek az egészségügyi intézmények ellen indulnak. Van néhány munkajogi, esetleg egy-egy közigazgatási, és a családjog (csak ismerősöknek, pl.: válóper, de azt sem szívesen).

Moderátor:

Néhány szót szeretnék szólni, hogy tulajdonképpen miről is szól az egész „fókuszcsoporthos” interjú. Először talán egy pár szót kellene arról ejteni, hogy mi ennek a beszélgetésnek a célja. Amit talán úgy a legkönnyebb megvilágítani kezdetben, hogy mi nem az. A célja tehát nem az, hogy itt „vizsgáztassunk” valakit, hiszen nem vagyok abban a pozícióban. Az sem cél, hogy itt valamilyen ténybeli, vagy jogi álláspontról egy végső megállapításra jusson a társaság, tehát nem kell győzködnünk egymást. Elsősorban az lenne a feladat, hogy a beszélgetés során, ha lehet, felszínre hozzuk azokat a tapasztalatokat, amelyek a témával kapcsolatosak, és ezekben a tapasztalatokban mindenki a saját tapasztalatainak a legjobb tudója, tehát ezen nincs mit vitatkozni. Nyilván mindenkinek más tapasztalatai vannak, már a bemutatkozásakor is látszott, hogy részben más területeken dolgoznak, más ügyeken keresztül jutottak ideig, ezért nyilván mindenkinek más elképzelése, tapasztalata van, és ezekre vagyunk leginkább kíváncsiak. Ahhoz, hogy hatékony legyen a beszélgetés és tényleg működjön, még érdemes elmondani, hogy elsősorban nem értéktételekre vagyunk kíváncsiak. Ha felmerül egy ilyen kérdés, hogy például a bíróságok hogyan értelmezik a rendelkezési elvet, nem azt kellene megállapítani, hogy jól vagy rosszul, hanem leíró jellegű és egy kicsit általánosított tapasztalatok alapján lenne jó valamilyen véleményt formálni. Annak érdekében, hogy meggyorsítsuk, vagy hatékonyra tegyük a beszélgetést, ha nincs ellene kifogásuk, akkor szeretném javasolni, hogy térjünk át a tegeződésre, mindenféle címek és egyebek elhagyása mellett, kicsit úgy, mint a sebészeknél is biztos tudják, hogy az operáció közben nincs doktornő, meg doktor úr, meg tessék ide adni, kezét csókolom. Persze előtte

meg utána annál inkább, hiszen tudjuk, hogy az orvostársadalom még a miénknél is sokkal hierarchizáltabb. Most függesszük fel a megszokott társalgási konvenciókat, hogy gyorsabban haladjunk. A menete az lenne az interjúnak, hogy három nagyobb kérdéskörben szeretném a véleményeket hallani. Első körben a jelenlegi szabályozás szerinti gyakorlatról kellene beszélgetni, tehát mit jelent ma a gyakorlatban az anyagi pervezetés. Majd arról, hogy ha koncepció megvalósul, amiről gondolom valamennyire tájékozódhatok, vagy volt alkalmatok a linket megnézni. Ha ez megvalósul, akkor a jogi képviselő szerepe hogyan változik ennek a fényében, mire számíthatok. A harmadik etap pedig az lenne, hogy mennyiben indokolt a bírósági közrehatás a per előbbre vitele szempontjából. Elsősorban itt arra vagyunk kíváncsiak, hogy mi a véleményetek, milyen szerepet játsszon a pervezetésben, pozitív-e a bíróság szerepe, milyen elvárások, vagy elképzelések vannak ennek vonatkozásában.

(Ha minden jól megy, akkor egy-egy témára 40-50 percet tudunk szánni és 10-15 perces szünet lesz minden nagyobb egység után, hogy frissítsük magunkat. Ami a frissítést illeti, azaz OBH jóvoltából áll rendelkezésre és közben is mindenki szolgálja ki magát nyugodtan, éljen a lehetőséggel. Jegyzetelni is fogunk az elhangzottakról, de ha nincs ellen kifogásotok, akkor rögzítjük a beszélgetést.)

Van-e valami kérdészetek esetleg, mielőtt elkezdenénk a beszélgetést?

(Kérdés:

Ha egyéb észrevétel, vagy javaslat lenne, akár az új Pp. vonatkozásában azt is meg lehet-e tárgyalni?

Moderátor:

Ha feljön valami kérdés, ha odakerülünk, és van konkrét elképzelésed, akkor meglátjuk, hogyan fér bele az időbe.)

Moderátor:

Mi a véleményetek, hogyan alakul a jelenlegi szabályozás mellett az anyagi pervezetés? Ahogyan bemutatkoztunk, ennek sorrendjében körbeadom a kérdést. Ami eszetekbe jut, mondjátok, ha nincs semmi, akkor nyugodtan passzolhatjátok, mert még úgyis visszatérünk. A jelenlegi gyakorlatban tehát az anyagi pervezetésnek milyen korlátokat szab a felek rendelkezési joga?

Ügyvéd 2:

A jelenlegi törvényszabályozás szerint miért kellene, hogy keretet szabjon, tapasztalatom erre eltérő. Pozitív és negatív irányba is egyaránt igaz az, hogy ez abszolút bírói függő, és bíróság függő is. Tapasztalatom az, hogy az „ún. bírságon”, amit Péter említett, az anyagi pervezetés és a rendelkezési jog, azt gondolom, sokkal átláthatóbban és tisztábban működik, mint egy járásbírságon, akár egy birtokperben, vagy adott esetben a közigazgatási eljárásban. Ha a tapasztalataimat kell összegezni, akkor azt mondhatnám, hogy a gazdasági perekben a jelenlegi rendszer jól működik. Ami viszont itt is előfordul, sőt a törvényszéken is a nem G-s pereknél, hogy jellemzően ezekben az ügyekben jogi képviselők járnak el az esetek túlnyomó részében, van, ahol nem is lehetne másként. Az az általános tapasztalatom, hogy a mai napig az ún. hivatalbóli bizonyítás, amit ugye elvileg nem lehetne, az rendre megjelenik az eljárások során. Ötleket adnak az eljáró bírók a kevésbé felkészült, vagy éppen kevésbé tájékozott kollégák részére, „Ügyvéd úr nem kellene-e meghallgatni esetleg tanúként ebben a körben azt a személyt”, és akkor nyilvánvalóan észleli a kolléga, hogy ez nem helyes eljárási joggyakorlás, és megjelenik egy indítványban az ellenérdekű félénél, hogy „akkor indítványozom tanúként meghallgatni”. Ezek fontos momentumok, apróságnak tűnik, a tényállás tisztázásánál ez nagyon fontos.

A másik, aminek szerintem megint csak fontosabb szerepet kellene kapnia az eljárás tisztázásánál, az az írásbeli előkészítés. Tudom, hogy ez nem szigorúan a tárgyalásra tartozó ügy, de azt gondolom, el kell mondanom, hogy a mai ügyvédi gyakorlat az rendre úgy működik, hogy ugye hosszú évekig húzódnak a perek, főleg ha egyeztetett perről van szó. Ez nem a bíróság mulasztása, vagy nem mindig az. Úgy látom, hogy a mai, és egyébként az ügyvédi etikával is elég nehezen összeegyeztethető ügyvédi eljárási adat, hogy előrangatják a papírokat. Eltelik 2 év, valami újabb tény bizonyításra kerül, és előránt egy papírt valahonnan a fiókból, hogy „Megtaláltam!”. Szomorú, de azt kell, hogy mondjam, visszaélészerűen gyakorolják ezeket a mozzanatokat a kollégák. Egyes kollégák, attól sem riadnak vissza, hogy aktív részesei legyenek különböző okiratok legyártásának. Tudom, hogy ez erős mondat, de sajnos ez a helyzet. Ha valami kritikát kellene megfogalmaznom a tényállás tisztázása és az anyagi pervezetés kapcsán, akkor azt mondanám, hogy az írásbeli előkészítést, a bizonyítékok rendelkezésre bocsátását nagyon szigorúan kellene - főleg gazdasági ügyekben - venni. Nem véletlen van elrendelve az írásbeli előkészítés. Minden olyan bizonyítékot, ami az ügy tényállására vonatkozik, be kellene csatoltatni, és 3 év után nincs új szerződés, nincs új nyilatkozat. Ezért húzódnak el az ügyek, és az a tapasztalatom, hogy ebben viszont a bíróságok partnerek. Nem zárják ki,

én még nem találkoztam olyan ügyvel, ahol a bíró elkésettség miatt kizárt volna egy okiratot. Nem találkoztam olyan ügyvel, ahol azt mondta volna a bíró, hogy ezt nem veszem figyelembe, vagy a másik fél tényállítását valósan fogadom el azért, mert egy évig nem hajlandó becsatolni egy szerződést a másik fél, holott elismerte, hogy nála van. Azt gondolom, hogy itt alapvető változtatásra lesz szükség és azt, hogy ebben szerepe lehet a kodifikációnak. Meg kell támogatni a bíróságokat, hogy legyen megfelelő eljárásjogi eszközük. Az meg a másik oldal, hogy az elsőfokú bíróságok a bizonyítás „befejezésétől” tartanak, hiszen ez a legfontosabb hatályon kívül helyezési ok. Nem folytatott le bizonyítást az ügyben, el is késett a beadvány, azt sem jelölte meg, hogy mire szeretne bizonyítani....

Moderátor:

Szerinted ennek a felek rendelkezési joga körébe kellene tartozni?

Ügyvéd 2:

Igen, teljes mértékben. Különösen jogi képviselő esetén, azt gondolom, nem lenne megengedhető az, hogy olyan bizonyítási eszközöket hagyjanak jóvá és alkalmazzanak, amikor még maga a fél sem jelöli meg, hogy mi a konkrét bizonyíték. Én órákon át hallgatok irreleváns tanúkat, teljesen irreleváns tényekről, mert beszélni szeretnek. Amikor észrevételezi az ember, hogy én értem, csak mi köze van az ügyhöz, akkor tényleg habitusfüggő, de azért a bírók nagy többsége inkább meghallgatja, inkább lejegyzőkönnyvezi, holott már pontosan tudja, hogy nem lesz releváns az ügyben, mert hatályon kívül helyezési ok. Azt gondolom, hogy a rendelkezési jognak sokkal erősebbnek kellene lenni, és a szakértőkkel ugyanez a helyzet. Azon a ponton túl, hogy a bíróság valamiről megállapítja, hogy ez szakkérdés, onnantól kezdve a félre kellene azt bízni, hogy tesz-e indítványt a szakértő kirendelésére, vagy sem. Ha nem, ismeri annak következményeit. Nem egy olyan ügy van, ahol tizenhétszer hívja fel a bíróság, hogy „Tisztelt felperes! Tesz végre szakértő kirendelésére indítványt?” Azt gondolom, hogy ez egy rendkívül parttalan eljárás tud válni.

Összességében úgy érzem, hogy a bíróságok főleg ott, ahol a jogi képviselő kötelező, vagy egyébként is indokolt, azokban az ügyekben az anyagi pervezetéssel rendre belefolynak a rendelkezési jogba, és a rendelkezési jognak sokkal erősebben kellene érvényesülnie.

Jogtanácsos:

Csatlakoznék kicsit a kollégámhoz. Általános tapasztalatom, hogy általában a második tárgyalásig valamikor elhangzik a Pp. 141. § (2) és (6) bekezdésére történő figyelmeztetés, majd utána ismételve is lesz, az a bírósági jegyzőkönyvben is benne van. Ha már esetleg egy bíróság is hozzátűzésre kerül, akkor talán van valami akadály, de egyébként ez a jegyzőkönyveknek egy állandó része, mindenféle egyéb következmény nélkül. Annyival kiegészíteném az elmondottakat, hogy azért léteznek a kísérleti perekre vonatkozó szabályok is, amelyek 1 millió forintos összeghatárig vannak. Ott volt már olyan tapasztalatom, hogy tényleg az első tárgyalásig mindent össze kell szedni. Azonban ott meg le lehet mondani erről (a kísérleti perekre vonatkozó szabályok alkalmazásáról), és akkor általában, ha a bírónak még eszébe jut valami a tárgyaláson, vagy akár az alperes elkezdene hepciáskodni, és éppen valami nincs becsatolva, akkor gyakorlatilag ott mindenkinek az az érdeke, hogy még utólagosan is be lehessen terjeszteni azt a típusú bizonyítékot, és onnantól kezdve megint nyúlik az eljárás. Illetőleg ami szintén a bizonyítékok becsatolásával kapcsolatos élményem, az törvényszéki hatáskör, és nem kiemelt ügynek minősült, tehát a 30-tól 400 millió forintig. Ott a keresetváltoztatás és a pontosítás az első tárgyalást követő 30 napon belül lehetséges. Kísérleti perekre vonatkozó eljárási szabályokról szoktam kapni 4 oldalas végzést, hogy akkor ezt kell tudni. Nyilván törvényszéki hatáskör van, bár feltételezem, hogy a Pp-t mindenki ismeri, minden változásával együtt. Ilyen típusú tájékoztatás ott már nincsen, ott pontosan egy olyan fontos eljárási szabályról nem kapok felhívást, ami egyébként az egész ügy szempontjából jelentős egyfelől, másfelől pedig nyilván jelentős értékről van szó. Egyébként 30 millió alatt sincs ez a szabály, és 400 millió fölött sincs ez a szabály. Ez kissé disszonánsnak tűnik nekem. Azzal egyetértek, hogy alapvetően teljesen parttalan tud válni egy-egy típusú eljárás.

A másik, hogy találkozom olyan ügyekkel is, amikor nincsen jogi képviselő, a devizahiteles ügyek voltak például ilyenek. Az egy külön vitatéma volt, hogy kötelező volna-e a jogi képviselő vagy nem. Gyakorlatilag az alperesi oldalon a bank nyilván „külképviselővel” jár el. Könnyörögtünk, hogy végre bármi történjen, mert úgy ültünk végig 5-6 tárgyalási alkalmat, hogy nem volt kereset. Magának a kereseti követelésnek a meghatározása is nehézségbe ütközött és felhívás történt stb. Holott szerintem rendbíróságot kellett volna ilyen esetben kiszabni vagy a második, harmadik tárgyaláson kereset hiányában ezt az eljárást be lehetett volna fejezni megfelelő módon. Az tehát érzékelhető, hogy a bizonyítás egyfelől parttalan. A másik pedig, ami nagyon fontos volna, annak tisztázása, hogy mi a kereset pontos tartalma, főleg ha nincs jogi képviselő. E nélkül gyakorlatilag egy lehetetlen kihívás, hogy egyáltalán tudjuk, miről beszélünk.

Nyilván a másik oldalt felhívja a bíróság, hogy most mindent tartson be, és a Pp. 141. § (2) és (6) bekezdésére figyelemmel igyekszem is mindent betartani, csak aztán mindig eljutunk odáig, hogy mivel is védekeznek, vagy mit terjesszek elő, ha nem tudom, mi a kereset, vagy ha van viszontkereset, akkor az is a kérdés, hogy viszontkeresetet, beszámítást, kifogást, vagy mit szeretne a másik fél. Ebben sokszor nem tud segíteni a bíróság, ennek elejét kellene venni.

Ügyvéd 4:

Hallgatva a kollégákat, lényegében nekem is az az álláspontom, hogy nem is jogszabály alkotási nehézségek ezek itt, hanem maguk a jogalkalmazókkal kapcsolatos felvetések ezek. Tehát az lenne a megállapításom, hogy alkothatunk bármilyen jogszabályt, ha az a humán matéria, amely ezeket alkalmazza, az egészében vagy részben alkalmatlan ennek az alkalmazására. Ha a jelenlegi Pp.-t megnézzük, úgy gondolom, hogy tartalmaz határidőket. Tartalmazza rögtön azt, hogy a bíróságnak ki kell oktatnia a feleket. Annyiban helyesnek tartom, hogy a törvény elején van az a szabály, hogy felhívja a bizonyítási indítványok megtételére a feleket. Ezt nevezhetnék külön perelőkészítő szakasznak. Átolvastam a koncepciót, túl mély hozzászólásokat nem tudok tenni ebben az ügyben. Ezen gondolkodva, lényegében ez már perelőkészítés lenne. Csak be kellene tartani. Az a bajom gyakorló ügyvédként, hogy ha van egy határidő, akkor az hiába bírói határidő, azt nem veszi igazán komolyan maga a bíróság sem, aki túzi. Aki határidőt, határnapot mulaszt, a Pp. szerint azt többé hatályosan nem pótolhatja, kivétel van igazolási kérelemmel. Ebben látom az eljárások elhúzódsának fő okát. Minden jogszabálynak egy a célja, a hatékonyság és gyorsaság megteremtése, ez egyértelmű. Úgy gondolom, hogy nem biztos, hogy kell új Pp. Nem lenne ez olyan rossz, ha aki alkalmazná, az alkalmas lenne rá.

Ügyvéd 5:

Említetted az elején talán egy fél mondattal, hogy itt már különböző vélemények lesznek. Meggyőződésem, hogy az ügyvédi vélemények jobbra konvergálni fognak. Szinte maradéktalanul egyetértek a kollégákkal abban a tekintetben, amit elmondtak. Úgy gondolom, hogy van egy előzetes kérdés, az pedig a bírónak a saját szerepfelfogása. Nem mindegy, hogy milyen a szabály, de nagyon sok függ attól, hogy milyen a bíró. Egyetértek Ügyvéd 2-vel is, hogy ahány ház, annyi szokás, ahány tárgyalóterem, annyi szokás. Amiért az egyik tárgyalóban engem leteremtének, azt a másikban elvárják tőlem. Azért mert valakit kineveznek határozatlan időre, attól meg eljárhatna évente egy-két tárgyalást megnézi. Nagyon helyes, hogy van bírói autonómia, ez alapvető. Ebből következik egy olyan bírói attitűd, amivel én egyetértek, hogy mit érdekel engem, hogy egy másik bíróságon hogyan csinálják. Másrészt viszont ezt kiegészíthetné némi empátia, hogy mégis megnéznék, hogyan csinálják egy másik bíróságon. Ez egy előzetes megjegyzés, és ezt tartom a legfontosabbnak. Teljesen egyetértek azzal, amit a bizonyításról mondtatok, de ennek az oka viszont nem az elsőfokú bíró, hanem a másodfokú. Ügyvédként látom azt, hogy a másodfokú bíróságok, mintha - bocsánat a kifejezésért - „szívatnák” az elsőfokú bírót. Valószínűleg mindannyian találkoztunk olyan hatályon kívül helyező végzésekkel, amikor magunk is sajnáltuk azt az elsőfokú bírót, hogy visszkapja teljesen mondvacsinált okokból az ügyet. Ráadásul, ha a másodfok kicsit megerőltetné magát, akkor esetleg a hiányzó bizonyítást maga is lefolytathatná, mert a szakértőt meg lehet hallgatni másodfokon is. Rengeteget lehetne erről a kérdéstről beszélni. Csak be kellene tartani a jogot. Az egy érdekes helyzet, hogy a jog lényegében csak a bírót nem köti. Vannak nagyon precíz szabályok a határozat írásba foglalására. Ha ezt a bíró elmulasztja, mindig beírom a fellebbezésbe, hogy közjog érvénytelenség miatt hatályon kívül kell helyezni a határozatot. Nem is érdekelt még soha senkit, hogy határozat nem született meg időben, pedig nyilvánvalóan törvénysértő, de senki sem foglalkozik vele.

Ami a pervezetést illeti, az helyes, ha egy bíró megpróbálja kibékíteni a feleket, mert ezzel megspórolható az egész eljárás. Egyébként itt még a prejudikációnak sem vagyok ellenére. Szerintem az nem egy ördögtől való dolog, ha egy bíró sugallja a feleknek, hogy ő bizonyos dolgokat hogyan és miként lát, mert ez bizony elvezethet egy egyezséghez, és az mindenkinek jobb. A baj akkor van, amikor a bíró az ötödik tárgyalást úgy kezdi, hogy ez nagyon bonyolult ügy, a feleknek meg kellene egyezniük. Innentől kezdve hiteltelenné teszi magát és pontosan tudom, hogy ha akarom húzni az időt, akkor aztán a végletekig tudom húzni, mert nem akar dönteni. Mert nem tud dönteni, vagy nem fog dönteni. Itt jön az egésznek a lényege, hogy mi a bírót, az adófizetők azért fizetjük, hogy döntsön. Ha nem akar, vagy nem tud dönteni, az nem baj, csak akkor menjen ügyvédnek. Amit még el szoktam mondani, nekem ügyvédként jogom van ahhoz, elvárhatom, követelhetem, hogy a bíró szakmailag és emberileg is legyen nálam különb. Mert ő a bíró. Nem az a baj, amikor adott esetben, - talán nagyképp vagyok - olykor ez nem történik meg, hanem akkor van baj, amikor a bíróban nincs igény, hogy különb legyen a jogi képviselőknél. Ezt szerintem komoly hiba.

Ügyvéd 2:

Mert ő nem bírónak vált, hanem bírónak lett.

Ügyvéd 5:

Igen, attól függ, hogy az a munka élvezetes, értelmes munka, hogy milyen a bírónak. Ügyvéd 2-vel egyetérték. Az X törvényszék G-s kollégiuma működik szakmailag talán a legjobban. Azonban én nagyon szeretek vidéken tárgyalni, mivel ott kisebb a munkateher, van egy sokkal jobb tárgyalási hangulat. Sokkal jobban lehet együtt dolgozni. A bírónak csak ezt kell felismernie, ha ő együtt akar dolgozni a felekkel, akkor erre a jogi képviselők általában hajlanak. Amit Ügyvéd 2. mondott, az nagyon fontos: ha valaki önmagára igényes ügyvéd, őt zavarja a legjobban, hogy vannak igénytelen, pályára alkalmatlan ügyvédek. Nagyon fontos lenne ezeket az ügyvédek kiszűrni, mint ahogyan az alkalmatlan bírónak is, mert vannak. A jelenlegi szabályozás ezzel nem foglalkozik. Márpedig az, hogy milyen a törvény, fontos, szerintem kell is új Pp. Az új Ptk. nem kellett, de új Pp. kell. Nagyon fontos az emberanyag, nemcsak bírónak részről, hanem ügyvédek részről is. Ki tudja legjobban megítélni a bírónak munkáját? Az ügyvéd. És ki tudja legjobban megítélni az ügyvéd munkáját? A bírónak. Az nem lenne egy ördögtől való dolog, ha visszajönne egy olyan rendszer, hogy akárki ne mehessen már el Kúriára tárgyalni. Ha egy bírónak elő akarnak léptetni, járásbírósról a törvényszékre, akkor miért nem kérdezik meg az ügyvédek kamara véleményét? Mert az ügyvédek kamara biztos meg tudná mondani, hogy ez a bírónak erre teljesen alkalmatlan, vagy alkalmas. És minden itt kezdődik.

Ügyvéd 6:

Elég nehéz ehhez már újat hozzátenni. Egyetérték azzal, hogy fontos a humán oldal, hogy milyen az ügyvéd, milyen a bírónak. Ügyvéd 2-nek a hozzászólásával is egyetérték, ugyanis a rendelkezési elvnek abszolút tiszteletben tartásával egyetérték, jó értelemben felfogva. Ha a bírónak azért folytatja végtelenül a bizonyítást, mert ő annyira a rendelkezési elv betartását tartja szem előtt, hogy a felek az ügy urai, ezért ők hadd hozzák és mondják, ameddig akarják, ez valóban téves értelmezése az elvnek. Tehát eltérő az attitűd az ügyvédnek és a bírónak. A bírónak akkor jó bírónak, és nyilván a kiválasztásának ez fontos előfeltétele, ha ő tud dönteni. Egy alapvetően döntésre termett ember, amellet, hogy nyilván szakmailag megfelelő. Az ügyvédnek pedig, amellet, hogy ismeri a szakmáját, az a célja, hogy a saját ügyfelének az álláspontját lehetőleg a végsőkig képviselje. Ha ő meg akarja találni azokat a réseket, hogy hol tudja még ezt jobban képviselni, akkor nyilván megteszi. A bírónak kell ezt átlátnia, és ezzel az anyagi pervezetéssel, tehát a jó időpontban elhelyezett tájékoztatással, mederben kell tartani az ügyet, mert valóban nem optimális az, hogy egy ügy első fokon tartson 10 évig. Az, hogy mindig a Pp. 140. §-ra figyelmeztet a bírónak, végül is rendben van, mert az igaz, hogy a per folyamán is előkerülhetnek még olyan bizonyítékok, támadhatnak olyan bizonyítási indítványok, amelyekről az elején nem tudtunk. Tehát pl. egy tanúvallomás nyomán is születhet egy újabb indítvány. Ez persze nem jelenti azt, hogy ezt a lehetőséget rendeltetésellenesen kell gyakorolni. Azokat az adatokat, amik már az ügy elején rendelkezésre álltak volna, és tudjuk, hogy ott vannak a fiókban, azokat természetesen elő kell adni. Úgy gondolom, hogy a szabályok alapvetően jók, és az én személyes tapasztalataim is jók. Azzal is egyetérték, hogy elég eltérően alkalmazzák ezeket a szabályokat a bírónak. Van olyan, aki elég sarkosan alkalmazza őket, hozzászólt, hogy jogi képviselők vannak, értjük egymást és akkor nem annyira fejt ki részletesen. Van azonban olyan bírónak is, aki jobban elmagyarázza. A lényeg, hogy a szabályok alkalmasak a mederben tartásra, és a bírónak attitűdjétől függ az, hogy ezt mennyire tudja tartani.

Ügyvéd 7:

Minden jogszabály annyit ér, amennyit betartanak belőle. Nekem ez a véleményem. Abszolút bírónak függő, hogy hogyan vezeti a pert. Van olyan bírónak, aki járásbíró, felhívja a felperest mellőzés terhével, aki ha ennek nem tesz eleget, elutasítja a keresetét, tehát következetes. Van olyan fővárosi bírónak, aki 5-6-szor kioktatja a felperest, szájba rágósan, hogy tessék gyógyszer számlát csatolni vagy útnyilvántartást. Amikor a fél tiltakozik, akkor azt mondja, tehát XY tanácsához fog kerülni másodfokon. Így tehát nem tudok újat mondani, mert nektek is ez a tapasztalatotok. Húzódik ez az ügy is évek óta. A felperes nem akar bizonyítani, nem akar szakértőt és a bírónak addig erőlteti, hogy végül elmondja neki, hogy szakértő nélkül nem lehet ezt a pert lefolytatni. Ezek után kirendeli a szakértőt. A szakértőről külön megvan a véleményem. 2-3 évig nincs szakvélemény, és ez borzalmasan elhúzza az ügyeket. Van tehát ilyen bírónak is. Van olyan bírónak is, aki átengedi a teret az erőszakos felperesnek. Itt rátérnék a jogi képviselőkre: az a tapasztalatom, hogy van egy generáció, nemcsak a fiatalok, idősebbek között is. Az idősebb nem ismer meg a folyosón, vagy odajön bemutatkozni, holott 5 éve járunk tárgyalni. Fiataloknál pedig még jelölt, de úgy gondolja, hogy ő a tudomány letéteményese és a hiányzó tudását, azt agresszióval próbálja pótolni. Szabályosan megtámadja az embert azzal kapcsolatban, hogy hogyan mert ilyet leírni és „tudhatná egészségügyi szakjogász létre” és ehhez hasonló hozzászólások. Ő viszont azt sem tudja, hogy ő maga mit írt le a beadványában, mert ezzel ellentétesen nyilatkozik. Tehát az emberanyag mind a két oldalon nagyon fontos tényező. Abszolút bírónak függő, hogy miként tartjuk be, vagy tartatják be a jogot, és mind a fővárosban, mind vidéken van példa, pró

és kontra is. Tehát rajtunk is múlik és a bírákon is múlik. A másik dolog, hogy egyre gyakoribb az, hogy másodfokon homlokegyenest ellentétes ítéletek születnek, ezért is fél a bíró első fokon és folytat le mindent, utána megmondja nekem tárgyalás után, hogy „tudom, hogy igazad van, de muszáj vagyok elrendelni, mert nehogy emiatt hatályon kívül helyezzék, vagy visszadobják”.

A másodfokhoz egy jó példa: 1998-as per, tehát 98-as műtét. Mai napig folyik a per, már meghalt a sebész. Már sokan meghaltak a perben, és a másodfok azért dobta vissza, mert az első fok egy tanúnak az utazási költségét nem állapította meg. Nem hozta meg a döntést, hanem visszadobta első fokra.

Ügyvéd 1:

Azt tudom elmondani, amit én tapasztalok családjogi ügyekben, a kártérítési ügyekkel szemben. A járásbírószágon alkalmazott pervezetés szöges ellentéte egy törvényszéki pervezetésnek. A járásbírószágon is azt tapasztalom, hogy a bírók vagy nem mernek döntést hozni, ez az egyik és ezáltal húzódik a per. A másik pedig az, hogy bár szabad bizonyítási elv működik, de ha én indítványozok egy tanú környezettanulmány szakértői véleményt, egy a szakértői véleménytől esetleg eltérő bizonyítási eszközt, vagy bármi más megkeresést indítványozok, akkor egyszerűen képtelenek azt elrendelni. Azzal az indokkal, mert az más, mint a megszokott. Vagy egy szakértői bizonyításnál, pl. egy gyermek elhelyezési kérdésben, nem mindegy, hogy a gyereket az anya viszi a szakértőhöz, vagy az apa, mert az úton odafelé folyamatosan duruzsol a gyerekeknek az anya, vagy az apa. Javasolni szoktam ilyenkor, hogy legyen 2 nap szakértői vizsgálat, egyszer anya viszi a gyereket, utána meg apa, mert akkor kapunk egy objektív képet. Képtelen ezt a bíróság elfogadni, mert nem fog kétszeri vizsgálatot kirendelni. Holott semmi olyan újítást nem mondtam ezzel. Kb. 3 éve küzdök ezzel, hogy a bíróság rendelje ezt el, de nincs bíróság, aki ezt elrendeli. Pedig azt gondolom, hogy ez egy teljes mértékben alátámasztott kérés lenne. A másik, amit problémának látok, amit Ügyvéd 2. említett, hogy bizonyos bizonyítékokat be kell csatolni, de adjunk annak egy határidőt. Ez szerintem abszolút ügyfüggő. Szintén egy családjogi ügyet tudok felhozni példaként, ugyanis igenis elő tudnak kerülni olyan bizonyítékok, vagy olyan körülmény változások egy család életben, amikor nem lehet határidőt szabni, hogy ilyenformán ezt eddig be kell csatolnom, mert esetleg minden változik, és új bizonyítékok adódnak vagy muszáj újat előterjeszteni. Viszont nagyon sokan operálnak pl. azzal - folyamatosan, a másik oldalon a jogi képviselők, hogy az állandó keresetváltoztatással akarják a másik felet arra kényszeríteni, hogy kössenek egyezséget. Ezt szintén nem tartom etikusnak a jogi képviselők oldaláról. A kereseti kérelemre tehát legyen határidő, hogy azt ne lehessen állandóan változtatni, mert én sem tudom a munkámat végezni azzal, hogy egyik tárgyaláson még ezt a védekezést terjesztem elő, a következőn mást kell előadnom, mert ismét módosult a kereset.

Az emberi része a lényeges még a dolgoknak, amiket tapasztaltam, különösen családjogi perekben. Van egy bizonyos réteg, azon családjogi ügyvédek, illetve ügyvédnök körében, akik egy bizonyos korúak, és ezek a bizonyos korú ügyvédnök szoros kapcsolatban állnak bizonyos korú bírónókkal. Ez egyfajta „klub”, és azt látom, hogy ott vagyok a bíróságon, elmegyek az ügyféllel tárgyalni és a tanácsvezető bíróval megy a „susmus”. Én nem feltételezem, félreértés ne essék, hogy bármi befolyásolás lenne, de aztán elkezdődik a tárgyalás, és számomra evidens dolgok ellenére mégsem úgy alakul, ahogy kellene. Legalább a látszatra kellene figyelni, emberek vagyunk, megérttem, a látszatát kellene fenntartani legalább annak, hogy van bírói függetlenség. Ugyanakkor azt gondolom, hogy kártérítési perekben a törvényszéki bírónál meg sokkal gyorsabban pörögnek az ügyek és a bizonyítások, ott megfelelőnek látom a helyzetet. Inkább a járásbírószágon szinten érzékelem a problémákat.

Ügyvéd 2: A per előkészítés kapcsán, csatlakozva az elmondottakhoz, arra kívántam csak rámutatni, értem én, hogy megváltozik az ügyben a tényállás, pl. apa megveri még egyszer a gyereket fél év múlva, az más helyzet. De az, hogy ami rendelkezésére áll, és azt család módon nem csatolja be, vagy - és óvatosan próbáltam fogalmazni, de az előző vélemények után el merem mondani - amikor felmerül a perben, hogy „van, vagy nincs olyan okirat?”, és lenyilatkozza a jogi képviselő, hogy van, és éppen előkerül. Ami nyilvánvalóan nem volt, hiszen ha lett volna, már előbb elővették volna. Nagyon örülnék neki - és ez már egy kodifikációs kérdés - ha abba az irányba el tudnánk mozdulni, hogy ne úgy tárgyalják az ügyeket, hogy 5 éven keresztül, 4 havi tárgyalási időközökkel tárgyalást tűznek. Ez a bírónak és az ügyvédeknek is teher. Nem tudok pontos számokat, de ha jól tudom, a törvényszéken 280 folyamatban lévő ügye van egy bírónak. Rendben, már csak 100, de 100 ügyet sem lehet aktaszinten fejben tartani. Nyilván a nagyjával tisztában van, de pontos dátumokra, nevekre, tényekre nem emlékszik. Ha kitűzi november 15-ére a tárgyalást, akkor neki legkorábban november elején el kell kezdeni készülni, hogy képből legyen. A bizonyítékokkal való visszaélést is jelentősen korlátozná. Befogadja a keresetet ma a bíróság, pl. június 1-jén, és kitűzi a tárgyalást 2016. február 4-től 8-ig. Aztán minden napra beidézi az aktuális tanúkat, és végig csinálja. Ha kell, előzetes írásbeli előkészítés alapján előzetes szakértői vélemény van. Így nem tudnának visszaélni az okiratokkal, nem tudnának tényállást kreálni. A bíró képből van, az ügyvéd is. Mindenkinek kiszámíthatóbb lenne. Az

angolszász országoknál ez nem idegen, főleg nem a választott bírósági eljárásokban, hogy egy hétig tart a tárgyalás, és tényleg 8 órát ülnek ott. Mindenkinek jobb lenne, és kiszámíthatóvá tenné a rendszert. Ha megkérdezik, hogy meddig fog tartani az ügy, akkor el lehet mondani, hogy az elsőfokú eljárás meddig tart. Igen, nekem is van 12 éves ügyem, tizennegyedik szakértőt rendel ki a bíró ugyanarra a szakkérdésre. Nekem alapvetően ez a problémám a pervezetéssel. Nyilván ez habitus függő. Hangsúlyoznám, hogy nincs meg a bíróságnak az a fajta eszközzrendszere, hogy a másodfokkal szemben megvédje magát az esetleges mulasztásokból levont következményekkel szemben. Egyértelműen látom én is, és a bírák vagy bevallják, vagy nem, azért látszik a pervezetésben, hogy egy olyan mutató van a bírói statisztikában, ami rossz: a hatályon kívül helyezés. Ez az igazán rossz mutató, a megváltoztatás az nem. Innentől kezdve egy dologra figyel az elsőfokú bíró, hogy ne hogy hatályon kívül helyezték. Semmi más nem számít. Az negatív előjel, amikor úgy készül valaki egy perre, hogy nem a Ptk.-t és a Pp.-t nézi, hanem először megnézi, hogy a bíró vajon ebben a tárgykörben milyen ítéletet hozott, egy erre létrehozott, bírókereső program alapján. Megnézi, hogy a bíró általában hogyan látja a kérdést, és úgy próbál keresetet előkészíteni, hogy az annak megfeleljen. Van olyan is persze, néha belefutok fél évente egyszer, amikor egy adott bíró egy adott jogi képviselővel még sosem vesztett pert, és ezen elgondolkozik, hogy biztos ez a jó irány? Keres aztán egy másik hatásköri szabályt, hogy ne a bíróságra kerüljön az ügy. Ez egy hibája a rendszernek. Most itt vagyunk páran és néhányan ismerjük is egymást, holott nem tudtuk, hogy jövünk, kölcsönösen. Kicsi ez az ország, tudomásul kell venni, hogy a bírók, ügyvédek, egy egyetemen végeztek, ismerjük egymást. Az viszont komoly gondot jelent, amikor tegeződünk tárgyalás alatt.

Moderátor:

Most, hogy nagyon sok mindenről beszéltünk, van még néhány részletesebb kérdésem. Azokat feltenném egymás után, és azokat sorrend nélkül, akinek van hozzászólása, tegye meg.

Ügyvéd 1:

A pervezetéssel kapcsolatban még annyit fűznék hozzá, amit én hibának látok, hogy sokszor előfordul, hogy születik egy közbenső, vagy részítélet a perben, és jogerős lesz az ítélet. Ezt követően nem értem, hogy miért enged teret a bíró annak, hogy a másik fél ezt állandóan előhozza, és ezzel menjenek el a tárgyalások, hogy még azt mindig vitatja? Számos olyan eset van, főként vagyoni közösségi perben, hogy folyamatosan előhozza ezt a másik fél, és ezen megy a vita. Pervezetés szempontjából ezt látom még problémának. A bírónak határozottabbnak kellene lennie. Akár egy pénzbírság kiszabásánál, vagy a per végén a perköltség megítélésének tényleg szankció jelleget kellene adni. Amikor évekig húzódik egy per, mert a másik fél folyamatosan keresetet változtat, rosszhiszeműen húzza az eljárást, akkor legyen a perköltségnek a végén egy szankció jellege.

Ügyvéd 5:

Ami nagyon fontos a pervezetés kapcsán, a bírónak az anyagi elismerése. Óriási problémának tartom, hogy Magyarországon egy bíró, ha jól dolgozik és gyorsan dolgozik, akkor nem kap több pénzt, de ha lassan és rosszul, akkor nem kap kevesebbet. Az ügyvéd és a bíró e tekintetben ég és föld helyzetben van. Ha az ügyvéd, hétvégén dolgozik, akkor az hihető, hogy többet fogok keresni. A bírónak ez nincs meg. Amikor kijövünk az egyetemről, akkor a szakmai hír és lendület elviszi 10 évig, vagy kb. 12-13 évig. Én most érzem, hogy kezdek megfáradni. Ilyenkor ezt tudja ellensúlyozni az anyagi megbecsülés. Nem feltétlenül, de talán. Szerintem, amikor a Pp.-ről beszélünk, akkor e tekintetben az anyagi pervezetésnél az illetéktörvényt hozzá kellene igazítani, mert amiről most beszélünk, azt könnyű lenne úgy orvosolni, ha minden további irat beadása illetékköteles lenne, amiből a bíróság és a bíró részesedne. A probléma az, hogy kapitalizmusban élünk. Az alapprobléma, akár tetszik, akár nem, anyagi probléma. Ha ezzel nem foglalkozunk, akkor mellé lövünk. Erről már írtam egyszer egy tanulmányban. Abban javasoltam ezt, persze nyilvánvalóan teljesen esélytelen, hogy ebből bármi legyen. Ennek az az oka, hogy Magyarországon a szakmát és a kodifikációt is irgalmatlanul, a jogági vakság, a jogági csőllátás vezeti. Megy a nemzetközi magánjogi kódexnek a kodifikációja, és megy a Pp.-é is. Akármiben fogadok, hogy egyik sem fog foglalkozni a külföldi jog bizonyításával, pedig ez fontos kérdés. A Pp.-sek nem akarnak vele foglalkozni, mert ez nemzetközi magánjog, a nemzetközi magánjogászok pedig odáig mennek el, hogy találjuk meg a külföldi jogot, de az, hogy hogyan lesz megtalálva, nem érdekel bennünket. Nagyon sok mindenről lehet beszélni, de a bírák anyagi megbecsülése különösen fontos kérdés. Ha én lennék a kormány, akkor én a bírák kedvében járnék. Akkor talán sokkal inkább el lehet várni a bíráktól azt, hogy jobban teljesítsenek.

Ügyvéd 7:

Az a tapasztalatom, hogy egyes bírák féltékenyek az ügyvédekre. Pl. egy 1 milliárdos pertárgyértékű perben az első fok megállapít nekem bruttó 150.000,- forintot, ezt megfellebbezi a felperes és a másodfok leviszi

bruttó 100.000,- forintra. Amikor mondom a bírónőnek, hogy én ebből adózom is, számba veszik, hány beadványt készítettem, hány soros, hány tárgyalás volt. A jelenlétre is, és az írásbeliségre is nagyon oda figyelek, valamint a határidőkre is. Tartom magam ehhez, de a bíró szerint nem volt ezzel annyi munka, hiába 1 milliárd forintos a pertárgyérték. Az egyik elsőfokú bíróságon például van egy bíró, aki az első tárgyaláson, ahol a felperes jelen van, meg lehetne hallgatni, mert a kereset elő van terjesztve, érdemi védekezés szintén, és megpróbálja ránk erőltetni, hogy kérjünk halasztást. Talán nem készült fel, vagy rossz napja volt, de jegyzőkönyvbe veszi, hogy a felek közös kérelmére – én nem kértem - lesz a halasztás és utána 3 napos határidőt ad, és amikor kijelentem, hogy nem tartható a 3 nap, akkor a válasz az, hogy örüljek, hogy van munkám. Előzőleg kifejti, hogy ő bírságol, 100 ezernél kezd, 500 ezerig megy fel, és egy tárgyaláson többször is bírságol, ha mi nem tartjuk be a határidőket. Jó hangulatú tárgyalás lesz.

Moderátor:

Az elhangzottakat esetleg bárki ki akarja-e egészíteni? Sok minden elhangzott már.

A bíróságok hogyan értelmezik a rendelkezési elvet, erről sokat beszélünk, de van-e esetleg bármi hozzáfűzni való?

Ügyvéd 2:

A vidéki bíróságok között nagyon nagy különbségek vannak. Vannak kifejezetten olyan régiók, ahol nagyon felkészült bírók vannak, igen magas színvonalú ítéleteket hoznak, akár kettőt is tudnék ilyen mondani, és vannak olyan területek, ahol pedig a másodfokú bíróságon sem üt meg azt a szintet, ami egyáltalán elfogadható lenne. A bírók díjazása alapvető kérdés. Hozzátartozik a pervezetéshez és a rendelkezési elvhez. Van egy gyakorlat, bizonyos pertípusoknál, főleg az egészségügyi kártérítési pereknél, csuklóból elrendelik a költségmentességet. Innentől kezdve, amikor ezt elrendelik, nincs az a szakértői indítvány, amit ne terjesztene elő a károsult, ugyanis ha veszít, akkor sem kell fizetni. Itt kapcsolódik be a pervezetés: csak indokolt esetben, csak kivételes esetben kellene ezt engedni, és rá kellene terhelni a félre a költségeket. Magyarországhoz képest Ausztriában négy-ötszörös, Németországban még drágább a bírósági eljárás. Magyarországon nincs visszatartó erő. Vannak olyan ügyvéd kollégák, ez nagyon sajnálatos, de tény, akik házalnak a kórházak betegeinél. Megállapodnak a beteggel akkor is, ha eredetileg nem is akart perelni. Azt mondja neki, hogy benyújt egy 60-100 milliós keresetet. Nem tízmillióról beszélünk. 30-50%-os sikerdíjról beszélünk. Az első tárgyaláson azonnal elrendelik a költségmentességet, majd gyakorlatilag 1922-ig visszamenőlegesen felsorolja az összes indítványt, a már említett okok miatt az elsőfok el is fogja rendelni azokat, és mi lehet vajon a legrosszabb következmény? Esetleg, hogy a 120 ezer forintos ügyvédi munkadíjat ki kell fizetni az alperesi kórháznak. De azt sem lehet behajtani rajta. Tudomásul kéne venni, hogy aki bíróságra akar menni, az fizessen. Az egy másik kérdés, hogy például költségfeljegyzést lehet adni. Nincs a fél abban az anyagi helyzetben, hogy pereljen, tehát addig a bíróság majd előlegez, de a végén fizessen. A magyar nép egy perlekedő nép, ezt tudomásul kell venni. Itt jönne az, hogy jó lenne, ha a bírók javadalmazása a helyére kerülne, mert azt gondolom, hogy nehéz úgy ügyekben dönteni, ha nettó 300 ezer forintot kereső bírótól várjuk azt, aki már családos, 2 gyereket nevel, hogy jól döntsön.

Kérdés:

Ha meg lesz fizetve, akkor hogyan fogja jobban látni az ügyet?

Ügyvéd 2:

Ha meg lesz fizetve, akkor ennek a pályának a presztízse magasabb lesz.

Moderátor:

Összel ezt a kérdést fogjuk megbeszélni, ez egy jól érzékelt probléma, erre a bíróság vezetése is kíváncsi. Erre megpróbálunk majd egyszer szociológusként is választ találni.

Mi lenne az elvárás? Speciális szabályok vagy egységes perrendi szabályzat kellene?

Ügyvéd 1:

Azt gondolom, hogy az egység kialakítása lenne a cél. Ha egy II., III. kerületi bíróságon tárgyalok, vagy törvényszéken, vagy akárhol, ugyanazt tapasztaljam.

Ügyvéd 5:

A bírák kommunikáljanak egymás között. Időnként úgy érzem, a bírók büszkék arra, hogy ők nem úgy szoktak eljárni, ahogy egy másik bíróságon. Arra a felek ne is hivatkozzanak.

Ügyvéd 1:

Konkrét példát mondok arra, hogy múlt héten ugyanazon a bíróságon, ugyanabban a tárgyalóteremben bíráló bíró, ugyanabban a kérdéskörben teljesen más végzést hozott, mint a kollegája. Az eset körülményei is hasonlóak voltak.

Moderátor:

Rátérhetnénk akkor a másik kérdésre. Tapasztalataitok szerint milyen jellemző ügytípusokban sérül a rendelkezési elv?

Ügyvéd 2:

Ügy gondolom, hogy nem annyira ügytípus, inkább a bíróság határozza ezt meg. Bíróság és bíróság között nagy különbségek vannak, de bíró és bíró között is. Találkoztam nagyon felkészült bíróval is, aki valóban alkalmazta a mostani eljárásjogi eszközöket. Nem volt attól megijedve, hogy harmadszor helyezte a másodfok hatályon kívül a határozatot. Negyedszer pedig megmondta, hogy márpedig ez így lesz. Nincs ügytípus, bíró van. Ha konkrét példát szeretnék mondani, azt emelném ki, amikor egy törvényszéken eljáró bíró, szoftver licenc ügyben azt mondta a jelen lévő peres felek jogi képviselőinek, hogy nem érti ezt a problémát, de a fia, akinek a haveri körben az a beceneve, hogy a „Hacker”, majd elmagyarázza neki. Mondtam, hogy én ezt értem, de ha nem ért hozzá, akkor ez szakkérdés, ha szakkérdés, akkor szakértői kérdés. Annyira bíró függő.

Moderátor:

Ez arra a kérdésre is átvizet bennünket, hogy ha sérül a rendelkezési elv, akkor mi annak a jellemző oka? Bírói pervezetés, ellenérdekű fél magatartása, vagy egyéb körülmények?

Ügyvéd 2:

Egyértelműen bíró pervezetés.

Ügyvéd 1:

Mondjuk, hogy bíró függő az egész, de itt vajon mit várunk? Mindenütt vannak emberek, akik jól vagy rosszul végzik a munkájukat.

Ügyvéd 5:

Azért a bíró feladata speciális.

Ügyvéd 1:

Folyamatos kritikával élünk a bírói karra. Nyilván magunkra is. Megalapozott kritikáink vannak, de ezt sem a Pp., de más sem fogja megváltoztatni, vannak jó ügyvédek és rosszak, jó bírók és rossz bírók.

Ügyvéd 2:

Ezzel nem értek egyet. Ha valahol meg lehetne támogatni az elsőfokú bíróságokat, az az, hogy olyan eljárásjogi eszközöket kellene a kezükbe adni, amik nagyon világosak. Ne az legyen benne, ami a Pp-ben van az elején meg a közepén, hogy „ha a bíró úgy ítéli meg, hogy...”, mert innentől kezdve a másodfok úgy ítéli meg, ahogy akarja. Igenis kell objektív pontokat belerakni, amik lehet, hogy 3-5 év múlva teljesen szükségtelenek, de most kell, meg kell reformálni a rendszert. Legyen a bírónak egy eljárásjogi eszköze, ami objektíven mérhető.

Ügyvéd 5:

Az elsőfokú bíró túlterhelt. A terheit, a jogi képviselő terhére kellene csökkenteni, és adott esetben a másodfok terhére. Mert a Kúrián egyáltalán dolgoznak még? Az elsőfokú bíró végzi a munkát, ő nézi a tértivevényeket, kamatot számít, idéz, kioktat, a szakértővel viaskodik. Ehhez képest a Kúrián hárman vannak egy tanácsban, és kétszer annyit keresnek, fele annyit dolgoznak. Így jutalmazták a bírót, hogy nem több pénzt keres, hanem kevesebbet kell dolgoznia. Ez a szocializmus.

Ügyvéd 1:

Az elsőfokú bíró van leginkább leterhelve, és ezért ott lenne a legfontosabb a határidők betartása. Ha előterjeszttek egy ideiglenes intézkedést, akkor azért terjesztem elő, mert a felperes, vagy felperes teljesen méltányolható érdeke miatt ez szükséges. Ilyenkor a bíróság soron kívül kellene, hogy döntsön, tehát ne júniusban döntsön, ha februárban adom be a kérelmet. Akkor mi értelme van az intézkedésnek?

Moderátor:

Lenne még egy kérdés, kifejezetten a hatályos Pp.-re koncentrálni. Van-e olyan rendelkezés, amire rá lehetne mutatni, hogy ezt meg kellene változtatni?

Ügyvéd 2:

A pervezetéssel kapcsolatban annyit adnék még elő, hogy számomra kardinális kérdés a jegyzőkönyvvezetés. Tudom, vannak rá koncepciók, hogyan készül. Azonban a jegyzőkönyvvezetésnek van egy alapfeltétele, ezt úgy hívják: pénzügyi forrás. Jegyzőkönyvvezető kell a bíró mellé. A bíró 3-4 órát próbál jegyzetelni. Emberileg, hogy ezt valaki végigcsinálja, iszonyú kimerítő munka. Figyelni, jegyzetelni. Itt jön a bíró, ügyvéd párhuzam. Nem azonos térélen játszunk. Másik játékot játszunk. Az ügyvédnek van titkárnője, jelöltje, számítógépe, programja, nyomtatója, nemzetközi ügyvédi iroda partnere, ugyanarra az ügyre, amire a bírónak egy héten egyszer van leírója, vagy még annyit se. Hol játszunk mi ugyanazon a térélen? Hogy tudja nekem megmondani egy ilyen ügyekre specializálódott bíró, hogy New York Államnak milyen joga van úgy, hogy nincs igazságügyi együttműködésük? Sehogy!

Azt gondolom, hogy a Pp-ben az összeférhetlenségre vonatkozó szabályoknak sokkal részletesebbnek kellene lenniük, nemcsak a bírókra vonatkozóan, hanem a szakértőkre vonatkozóan is. Nagyon komoly visszaélések vannak ebből. Főleg a szakértőknél, főleg az egészségügyi pereknél, tapasztalataim szerint ott jellemző a visszaélés. Amin tehát mindenképpen változtatnék, az az összeférhetlenségi szabályok és a tárgyalás előkészítése, az nem elégséges, ami most ott szabályokban van rögzítve. A többit pedig be kell tartani, és akkor működik.

Ügyvéd 1:

A jegyzőkönyvvezetésről lenne észrevételem. Nem tartom jónak, amikor akár egy felperesi, vagy alperesi meghallgatás, vagy tanú meghallgatás során jegyzőkönyvez a bíró, és teljesen mást jegyzőkönyvez, mint az eredeti. Azért, mert megpróbálja a maga intelligensebb nyelvén megfogalmazni az elmondottakat. Senkit sem akarok megbántani, de egy olyan tanú meghallgatását, aki 8 általánossal rendelkezik, átírja, mert ő nyilván nem akar olyan szavakat használni. Ezáltal viszont az egész tanú meghallgatás tartalma változhat azzal, ahogy a bíró a diktafonra diktálja.

Ügyvéd 5:

Nem az a lényeg, hogy mit mond a tanú, hanem az, hogy mi kerül jegyzőkönyvbe.

Ügyvéd 1:

Nemrég voltam egy tárgyaláson, egy gyönyörűen felújított bíróságon, azt gondolom, hogy az egy európai szintű tárgyalóterem volt, ahol ez úgy működött, hogy nem volt jegyzőkönyvvezető, hanem mikrofonba került rögzítésre a tárgyalás, be volt építve a mikrofon a plafonra, és visszahallgatást is kértünk. Szó szerinti jegyzőkönyvvezetés történt. Ugyanazt kaptam leírva. Ez anyagi kérdés.

Ügyvéd 2:

Ha a jegyzőkönyvvezetés szó szerinti, pontosabban a teljes tárgyalás hanganyaga rögzítésre kerül, az az eljáró felekre és a bíróra is ad egy átláthatósági terhet. Vagyis mindaz, amit itt felhoztunk, hogy tegeződik, bizonyítási indítványt tesz a másik félnek, hogy mit kell előterjeszteni, ezektől elzárkóznának. Tehát pontosan tudják, hogy az elhangzottaknak nyoma van. Milyen dolog az, ha én megkérdem, hogy készíthetek-e hangfelvételt, akkor van olyan bíró, aki azt mondja, hogy nem. Miért nem? Nyilvános a tárgyalás. A sajtó bejöhét, és én nem készíthetek jogi képviselőként hangfelvételt? Mi az oka? Összegezve, azt gondolom, hogy ez még olyan pont lehet, ami szerintem mindenképpen módosításra szorul. Azt, hogy a tárgyaláson történt események rögzítését jegyzőkönyvvezetésnek hívjuk, vagy másnak, az mindegy.

Szünet

Moderátor:

Ha a tervezett koncepciók megvalósulnak, hogyan változik szerintetek a jogi képviselő szerepe, hogyan érinti ezt az osztott perszerkezet, a kiterjedtebb közrehatási kötelezettség. Hogyan érinti meglátásokat szerint a mindez a képviselést?

Ügyvéd 1:

Nem tudom megmondani, hogy hogyan fogja építeni vagy mennyiben fog változni, mert a mai, jelenleg hatályos Pp-nél is ezt tapasztaljuk. Döbbenetesnek tartom, hogy az előkészítő szakasznál és az írásbeliségnél legyen szigorúbb követelmény, vagy a jogi képviselővel eljáró feleknél legyen egy szigorúbb követelmény a jogalap, a tények, a bizonyítékok előadása vonatkozásában, és ez ne legyen változtatható folyamatosan. Azt

gondolom, hogy ez mindenképp pozitív, és abba az irányba mutat, hogy esetleg lerövidülnek az eljárások, de hangsúlyozom, hogy esetleg, mert ugyanaz a probléma fog feljönni, amiről eddig beszéltünk, hogy bíró és bíróság válogatja.

Ügyvéd 2:

A rövid véleményem az, hogy magával a tervezettel kapcsolatban koncepcionálisan pró és kontra érveket lehet felhozni. Mindig jó hatással van egy szervezetre, ha időről időre 30-40 éves ciklusokban találkozik valami újjal, mert az új szükségszerűen azzal jár, hogy elolvassák azok a bírók az új perrendtartást, akik ezt az elmúlt 30 évben nem tették meg. Ezt be is vallják a tárgyaláson: márpedig ő erre így emlékszik. Ez jót tesz a bírói karnak, az ügyvédi karnak. Az igaz, hogy nem volt szükség az új Ptk-ra, de azért arra jó volt, hogy most mindenki elkezdett Ptk-t olvasni. Az is, aki korábban nem tette. Hogy ennek mi lesz a hatása, az alapvetően attól függ, hogy a fellebbviteli bíróságok hogyan alkalmazzák a Pp-t, tehát nem az első foktól. Amit továbbra is hiányosnak tartok és kevésnek, az a szakértőkre vonatkozó szabály, nemcsak az összeférhetetlenség bevezetési szükségessége. Nagyon rossznak tartom, ami egy-két pertípusnál szükségszerű, pl. az orvosi műhiba pereknél a szakértő bevezetésénél, hogy ráhárítják a szakértőre az ügy érdemi eldöntését. Azt gondolom, hogy a bíró nem véletlenül bíró, és a szakértő pedig általában nem jogász. A szakértő, amikor elkezd jogkérdésekben állást foglalni, okozatossági problémákat jogászként felelősségi következtetésekkel alakítani, súlyos probléma. Tehát először, a szakértő kiválasztásának a rendszerét nagyon szigorúan kellene szabályozni. Ennek a gyakorlatát, nem látom, hogy megváltoztatná az új Pp. Azt gondolom, hogy itt alapvető problémák vannak. Azokban az esetekben pedig, ahol szakértői visszaélésről van szó, nagyon komolyan jogszabályi alapon, adott esetben Pp. alapon le kell vonni a következményeket, mert nem ritka, személy szerint éltem meg olyat, amikor azt mondta a szakértő (több szakértői vélemény ütközött, és a bíró rákérdezett, hogy miért tartja fenn ezt a nyilvánvalóan jogszabállyal ellentétes álláspontját), hogy azért, mert a felperes elesne az igényeitől. A bíró kérte ennek a jegyzőkönyvezését. Ez a magyar valóság, ezt tudomásul kell venni. Ha van rosszul felkészült csapat, tisztelet a kivételnek, az a szakértői gárda. Silány minőségű szakemberekből van, a legtöbbször és tisztelet a kivételnek, olyan, aki a szakmából kiesett. Nincs piaci értékű tudása, vagy nem is gyakorolta. Van olyan nőgyógyász, aki szakért, életében nem dolgozott nőgyógyászként, van szakvizsgája kétségtelen, de soha nem dolgozott orvosként.

Ügyvéd 1:

A másik probléma a szakértői bizonyításnál annak súlyozása, hogy sok bíró egy az egyben átveszi a szakértői véleményt, ami úgy gondolom, csak egy a bizonyítékok sorából. Semmivel nem kellene, hogy nagyobb súlya lehessen. Ha pedig magánszakértői véleményt szerez be az egyik fél, és azt csatolja be, azt a bíróság alsóbbrendű szakértői véleményként értékeli, vagy akár tanúvallomásként értékeli, és egyáltalán nem veszi figyelembe. Sőt, a bíróság által kirendelt szakértő és a magánszakértői vélemények ütköztetésével kapcsolatban én eddig nagyon kevés esetben tapasztaltam, hogy ezt megtenné a bíró.

Jogtanácsos:

A szakértők tárgyában nyilatkozni nem tudok. A változás az mindenképpen egy új irány. Álláspontom szerint, 10 évente nem ártana valamilyen ismétlő vizsga, de ezzel nem okoznék osztatlan sikert.

Moderátor:

A jogi képviselőkre gondolsz? A szakértőknek is kellene?

Jogtanácsos:

Alapvetően a jogi képviselőkre gondolok. A folyamatos szakmai képzésre gondolok, támogatom, hogy akár járásbírói szinten is kötelező legyen a jogi képviselet, vagy csak szűk körben legyen kimentési lehetőség. Sokkal hatékonyabb módon tudnának érvényesülni a szabályok. A jogi képviselők értik, miről van szó. Elvárható lenne a határidő tartása, ügyvédeknel, jogtanácsosoknál egyaránt. A per előkészítés, az érdemi előkészítés is hatékonyabb lenne. Amikor hozzám a kollégák jönnek és mondják, hogy itt ez probléma, akkor lehet, hogy rosszul csinálom, de érzem a hangjukon, hogy remeg, hogy mibe fogok belekérdezi még, amiben például nincs meg az okirat. Amikor vállalunk valamit, akkor végig gondoljuk a hibázási lehetőségeket is, gondolom ezt minden kolléga így csinálja.

Nincs meg az okirat, nincs meg a bizonyíték. Ha mi valamilyen keresetet előterjesztünk, akkor alapvetően végigmegyünk a lehetséges hibákon. Úgy gondolom, hogy a múltat kell feltárni és a legritkább esetben gondolom azt, hogy az ügyeim megváltoztathatók lennének. Azt gondolom, hogy ebben a körben van tere annak, hogy a határozatot előkészítsük, és a tárgyalás két-három alkalom legyen. Ebben az irányban gondolkodnék, abszolút egyetértek és osztom a kollégáknak az álláspontját.

Ügyvéd 4:

Én nem teljesen értek egyet abban a koncepcióval, hogy a kötelező jogi képviselő esetét bővíteni kellene. Úgy látom, hogy a társadalom azt nem fogja fel, hogy ha valaki nem fogad jogi képviselőt, akkor gyorsan el fogja veszíteni adott esetben az ügyet, de azért ez nem biztos. Sok esetben látom azt is, hogy a jogi képviselők nehezítik egy-egy ügynek a megoldását. Adott esetben a józan paraszti ésszel rendelkező fél okosabban átlátja az ügyet, mint a saját jogi képviselője. Azt gondolnám, hogy ha társadalomban elterjedne, hogy nagyon szigorú határidők vannak, és ha annak nem tesz eleget (és nem egy atyáskodó bíróság van, aki segít), bárki legyen is az, elvesztette a pert. Ha ez elterjed, meg fogják gondolni azt az emberek, hogy érdemes-e saját maguknak belevágni, vagy jogi képviselőhöz fordulni. Egy ilyen szervezettebb, természetesebb környezetet gondolok én erre megfelelőnek, de nem tenném kötelezővé. Talán a Kúria előtt igen, de egyébként alsó szinten semmiféleképpen nem.

Ügyvéd 2:

De mitől más Kúria? Azt gondolom, hogy teljesen mindegy melyik bíróságról van szó, el tudja mondani egy jó érzékkel rendelkező, adott esetben jogász végzettségű cégvezető az álláspontját, mint azt az ítéletében teszi.

Ügyvéd 4:

Mondjuk ez is meggondolandó, ezt nem tenném egyébként teljességgel kritériumnak, hogy csak a Kúria előtt nem. Nyilván akkor azt mondanám, hogy már ne bohóckodjunk.

Ügyvéd 5:

Nekem volt szerencsém, már amennyire szerencse, a Pp. kodifikációban részt venni, és most is részt veszek benne. Egyre kevésbé látom, hogy ez merre tart, és hogyan, de ez nyilván az én hibám. Ez megint a magyar szakmának az egyik jellemzője, fogalmazzunk így. Épp ezért, nem veszem annyira komolyan ezt a koncepciót. Erről kell-e beszélni? Nem vagyok benne biztos, hogy ez egy hasznos dolog. Mert én azt látom a Ptk. kapcsán is, hogy a Ptk.-ba beleírtak bizonyos szabályokat, alig egy éve lépett hatályba, már dolgozik a munkacsoport azon, hogy mit és hogyan kellene módosítani. Ezt bizonyos tekintetben a „bírólobbi” nyomja. Bizonyos szabályok a bírácoknak nem tetszenek, mert „haj lesznek perek”. Ugye, tehát furcsa, hogy egy jogszabály az pereket generál, és a bírácoknak nem tetszik, hogy majd el kell döntenie az ügyeket. Másrészt, ez is általános, a koncepciót megelőző kérdés, hogy van egy olyan magyar bírói mentalitás, hogy be akarnak bújni a jogszabály mögé. Tehát a magyar bíróságot az szeretné, hogy ha lenne egy irgalmatlanul precíz vagy talán egy végtelen hosszúságú kódex rendszerünk, amibe minden egyes kérdésre meglenne tálcán kínálva a konkrét válasz, hogy csak jogászok és gondolkodni ne kelljen olyan sokat, ugye? És ez a koncepció kapcsán is szerintem igaz. Egyetlen egy dologra akarok konkrétan kitérni, ezzel a kérdéssel foglalkoztam, ez a szakértők kérdésköre. Teljesen egyértelmű, hogy ez az egyik rákfenéje - lehet így is fogalmazni - a pereknek. Ezt egyszerűen úgy oldanám meg, és mindig erre teszek javaslatot, nyilván teljesen hiábavaló módon, hogy legalább is G-s perekbe - és beszélek a G-s perekéről, lehet, hogy családjogban ez másként működne - ne a bíróságot rendelje ki a szakértőt, hanem a fél hozza a szakértőt, és akkor teljesen egyértelmű lesz a helyzet, hogy ezt a szakértőt én hoztam és én fizettem meg. Akkor a másik félnek abszolút megvan a lehetősége arra, hogy ő is hozzon egy szakértői véleményt, és akkor itt érünk el a lényeghez. Egyetértek Ügyvéd 2-vel, hogy a szakértő nálunk nagyon sokszor ténybíróként működik és a bíróságot számára az a kényelmes, hogy legalább a tényállás bizonyos részeit illetően be tud állni a szakértői vélemény mögé. Abszolút megértem, milyen munkaterhe van, milyen a másodfok, teljesen logikus. A helyében valószínűleg én is ezt csinálnám, noha tudnám, hogy ez helytelen. De a rendszer erre kényszerít. Ha viszont van két szakértői vélemény, akkor a bíróságot végre elvárhatjuk, hogy legyen bíróságot. Mert igen, egyetértek azzal, hogy a bíróságot kell eldönteni az ügyet. Az egy naiv, álnaiv álláspont, hogy míg jogi álláspontból minden perben lehet kettő, szakértői, objektív álláspont mindig egy van. Ez nem igaz. A legtöbb ügyben igenis van két teljesen legitim, szakmailag elfogadható szakértői álláspont. Miért ne lehetne? Ha van két jogi álláspont, akkor lehet két szakmai álláspont is. Tehát szerintem az a természettudományos igazság, az nagyon messze van, vagy jó, biztos vannak olyan ügyek, ahol lehet egy teljesen szigorú szakvéleményt letenni az asztalra, de szerintem főleg gazdasági ügyekben, egy kárszámításnál teljesen legitim lehet számítani 100 millió forint kárt, és legitim lehet számolni 200 millió forint kárt is. Igenis a bíróságot legyen bíróságot, és döntse el, mert a szakértői véleménynek szerintem van egy nagyon fontos, vagy kellene, hogy legyen egy nagyon fontos didaktikai funkciója. Hogy az, aki nem ért a szakkérdéshez, de értelmes ember, ha elolvassa, akkor értse meg. Ugyanúgy, mint egy ítélet. Az a jó ítélet, amit egy jogász bíróságot úgy ír meg, hogy a laikus fél, aki nem jogász is megérti. Ugyanezt kell elvárni a szakértői véleménytől is, és ez tény, hogy ezt nem várják el a

szakértői véleményről. Értelmetlen mondatok vannak benne, jogászkodik a szakértő, adott esetben kétséssé tehető a szakértőnek az elfogulatlansága, ezért kell szerintem itt tiszta vizet önteni a pohárba. Ugye most szó van erről a közben szóló határozatról. A bíró jelölje ki, hogy kinek mit kell bizonyítani. Adott esetben jelölje meg, hogy ő ezt a ténykérdést szakkérdésnek tekinti, és onnantól kezdve a bizonyításra köteles fél keresi meg a szakértőt, és sokkal gyorsabban meg fogja találni. Sokkal gyorsabban be fogja hozni a szakértői véleményt, mert ugye szegény bíró kirendel egy szakértőt, az visszairja, „Jaj boc, nem érek rá, ilyen-olyan okok miatt”, akkor kirendel egy másikat. Az akkor megint visszairja, hogy „Jaj boc, nem érek rá”. Miért a bírónak kell szakértő után rohangálni? Ott van a fél, „uram bocsa” a fél csatolt a keresetéhez is egy szakértői véleményt. És akkor itt vannak nagyon fontos, persze összeférhetlenségi szabályok: a szakértő nyilatkozzon arról, hogy az adott, őt megbízó féllel milyen közvetett, közvetlen kapcsolata volt, neki, a feleségének a cégének stb. Az is, hogy ne legyenek házi szakértők. Ha azonban mind a két fél hozhat szakértőt, még az sem tragikus, mert majd a bíró eldönti. Egyébként, a majd „meglátjuk” álláspontján vagyok.

Ügyvéd 6:

Most részben eltértünk az általad feltett kérdéstről, mert ha jól emlékszem az volt, hogy ha bevezetésre kerül az új koncepció, akkor mi lesz. Szerintem még nem tudjuk pontosan, mi lesz. A képviselő szempontjából. A szakértőkről én is nagyon sokan tudnék beszélni, és a tapasztalatom részben ellentétes azzal, amit Ti most elmondtatok. Nagyon sok olyan eset van, amikor a többszörösen, ugyanolyan értelemben kinyilvánított szakértői vélemények ellenére, a bíró ezzel teljesen ellentétesen foglal állást. Lehet, hogy ez nekem mint alperesi polgári jogi képviselőnek előnytelen. Akkor is azt gondolom elviekben, hogy a bíró szakkérdésben, ha azt a többszörös körben lefuttatott, és többszörös kiegészítés során kirendelt szakértő ugyanazt mondta, akkor az én álláspontom szerint nem foglalhat ellentétesen állást, mert az a bizonyítékok szabad mérlegelésének bűvös korlátját jelenti. Egyébként recseg-ropog a szakértői rendszer, ezzel egyetértek, ez ténykérdés. Van a szakértőkről külön törvény. Ha mindegyik fél hozza a magáét, akkor ugye borítékoljuk, hogy az két ellentétes lesz. Akkor megint kell egy harmadik. Nagyon sok ügyben, speciálisan tényleg a műhiba perekben, a természettudományos ügyekben a teljes bizonyosság az szintetizált, nem lehet feketét, meg fehérét mondani, csak a szürke 50, vagy nem tudom hány, még több árnyalata van, és mégis a jogi döntés az széna, vagy szalma. Tehát meg kell tudni mondani, hogy marasztalok, vagy nem marasztalok. A szakértőknek a rendszerét kell a Pp.-be írni, de ebben nem látok különösebben lehetőséget. Azokon a bíróságokon, ahol én tárgyalok, az ún. magánszakértőket már egyenrangúnak tekintik néhány éve. Tehát a hivatalos pecsétes igazságügyi szakértők egy polcra vannak téve a kirendelt szakértőkkel. Mondjuk ennek az értéke azért megkérdőjelezhető, mert a ki fizeti a révészt, akkor azért ez mindig kérdés. Visszatérve a koncepcióra, olvastam az anyagban, hogy van egy bírói közrehatás elemzés. Ez most kapcsolódik a pervezetéshez meg a jogi képviselőhöz is, hogy ez akkor legyen kötelező, vagy legyen csak lehetőség. Azt hiszem az észrevételekben az szerepelt, hogy ez legyen azért csak lehetőség, mert akkor ez ugyanez, amiről korábban beszéltünk, hogy akkor hatályon kívül helyezéshez járulhat nagyban hozzá, ha ezt kötelezővé tesszük. Azért ennek ellenére úgy gondolom, hogy a bírói közrehatást azt nyomtatékosítani kellene. Ugyanazok miatt, ami már részben elhangzottak. Lehet, hogy akkor magunk ellen beszélünk, ügyvédek ellen, de a bírónak tényleg kulcsfontosságú szerepe van, és úgy látom, hogy a jogi képviselők nagyon sokszor a jogászkodás, már szinte a nyereszkesedés határáig viszik el, tehát ez a jogi csűrés-esavarás, meg ez a jogi „bikkfanyelv”, ez teljesen igaz. Én amondó volnék, hogy próbáljuk azért az ügyeket, a jogi ügyleteket is az életszerűséghez közelíteni. Sokszor egy jogász megszólal a médiában és nem tud úgy beszélni, hogy érthető legyen mindenkinek. Ha én nem lennék jogász, nem érteném. Nem tudunk kikerülni abból a környezetből, amit nekünk az anyagi és eljárási jog ad. Menjen oda az ember, aki próbálja magát kifejezni, és a bíró is meg a jogi képviselő igenis próbálják azt az életszerű magot megtalálni. Ők is tudjanak úgy beszélni, hogy akkor „tessék szíves lenni elmondani, megkérdezem, hogy akkor mit tetszik állítani”. Ha a bíróságra megyünk, akkor vagy jogi képviselőt választunk, ha nem tudjuk magunkat képviselni, vagy pedig akkor normálisan, a saját érdekeinket élő szóval fejezzük ki. Akkor itt csatlakozom a koncepcióban olvasottakhoz, hogy azt hiszem, Ausztriában úgy van, hogy a bíró minősíti be, mint ahogy egyébként a büntetőeljárásban is feljelentek valakit, és hiába írom azt, hogy ez most emberölés, és nem tudom milyen minősített eset, de a rendőrség fogja azt megmondani, hogy ez milyen Btk. tényállás. A bíró is lehet abban a helyzetben, hogy mondjuk egy laikus jogi képviselővel nem rendelkező ügyfélnél, ő majd megmondja, óvatosan, hogy ne sérüljön a rendelkezési elv. Tehát összességében én támogatnám a nagyobb szerepvállalást a bíróság részéről, életszerű közvetlen kapcsolattartást, és a jogi képviselőnek alacsonyabb szintre lehozatalát úgy mondom.

Ügyvéd 7:

Úgy látom, hogy ez a tervezet nagyobb feladatot és felelősséget telepít a bírókra és ezáltal részben csökkenti a jogi képviselőknek a felelősségét. Feladatát, talán nemcsak a felelősségét. Ugyanakkor ennek a felelősségnek a megsértésével-, illetve a károkozással kapcsolatos szabályok nincsenek kidolgozva, nem

szerepelnek benne. Ha részleteiben elmondhatom, akkor ugye jogi minősítés keretében kifejezésre juttatja a bíró, hogy melyik jogi megoldás járhat el a döntésben. Ez felveti a prejudikálásnak a lehetőségét, illetve ad abszurdum ez a felperest segíti, mert ugye a felperes rossz jogszabályt jelöl meg, akkor mit tehet most a bíró, elutasítja a keresetet. A tervezet szerint addig kérdez, amíg rá nem vezeti a felperest a helyes jogszabályra és helyt ad a keresetének. Én legalább is ezt így látom. Ezzel majd az alperest hozza hátrányos helyzetbe. Minél hangsúlyosabban kerüljön megfogalmazásra, a fél igazmondási kötelezettsége, ezt nagyon fontos tartom. Mert biztos van az a pénz, amitől amnéziások lesznek a felperesek, és hiába írta alá és hiába oktatta ki az orvos őt, senki semmiről nem tájékoztatta, tehát egyszerűen hazudik. Az előkészítés körében végzésben rögzíti a bíróság a tényállást, a jogállítást, az indítványt és ezzel meghatározza a bizonyítási kötelezettséget. Úgy gondolom, hogy akkor ez a jelenlegi bizonyítási teherről adott tájékoztatást váltaná fel, ha jól értelmezem. Ez az összefoglalás megint egy plusz terhet ró a bíróra szerintem, és csökkenti a felek perbeli felelősségét és feladatait. Erdemi tárgyalás, bizonyítási szaknál ugye az a cél, hogy kisszámú tárgyaláson kerüljön elbírálásra és lefolytatásra a bizonyítás, és érdemi döntés szülessen. Ez az orvosi műhiba pereknél kizárt, hogy így megvalósulhasson, részben a szakértők miatt ez lehetetlen elvárás. A járásbírósnál, ugye a perfelvételi szakban a szóbeliségre helyezi a hangsúlyt, és itt ugye a bíróságnak széleskörű tájékoztatási kötelezettsége van, még akkor is, ha a fél jogi képviselőt vesz igénybe. Ezzel megint úgy érzem, hogy a bírókra ró nagyobb terhet, mert ha jogi képviselő van, akkor értjük egymást. Tehát akkor miért kell a bírónak olyan részletekbe menően tájékoztatást adni, nem beszélve arról, hogy a szóbeliség szerintem elhúzza a tárgyalást. Gondolok a leírókra is, vidéki bíróságokon két leíró van, és megszakadnak, annyi munkájuk van. A másik, hogy az írásbeli előkészítést elrendelheti a bíró. Miért nem lehet rögtön írásbeli előkészítés? Minden félnek végeznie kellene a feladatát, a bírónak is és a feleknek is, hiszen az ember fel tud készülni, tudja, hogy miről van szó és nemcsak akkor lenne szükséges ez az írásbeli előkészítés, hogy ha egy tárgyalási napon nem bonyolítható le a perfelvételi eljárás, és emiatt halasztani kellene. Az írásbeliség mellett vagyok. Mi van akkor, ha téved a bíró az anyagi pervezetés terén? Ez hatályon kívül helyezési ok lesz? Mi lesz, ha ezzel kárt okoz a bíró? Ez a kárfelelősség nincs szabályozva. Törvényszék előtti jogi képviselő. Tehát itt kötelező a jogi képviselő a tervezet szerint, itt a bíróságra megint többlet terhet ró az összegzés, hiszen mindenki jogász, aki részt vesz a tárgyaláson. Egyébként most is tapasztalatom, hogy a felperesek sokszor bújnak a bíró kioktatási kötelezettsége mögé, addig ő nem tesz bizonyítási indítványt, amíg a bíró ki nem oktatja, tehát megvárja azt, hogy ő merre mozduljon és ezzel megint csak adott esetben a felperest segíti a bíróság. A tervezet szerint a bíró elrendelheti a perfelvételi tárgyalást, ha indokoltnak tartja. Ez most megint mérlegelés kérdése, indokoltnak tartja, vagy sem. Ha nem, és ha a másodfok meg indokoltnak tartaná, akkor mi lesz, hatályon kívül helyezési ok? Ez sem tisztázott. És ugyanez áll a három hivatásos bíróból álló tanácsra utalással. Ez sincs kidolgozva, hogy ez mikor, ennek a szükségességének megítélése a bíró kompetenciája, míg a másodfok szükségesnek tartja, és nem tett eleget ennek a bíró, akkor ez megint hatályon kívül helyezési ok lesz? Tehát megint csak elhúzódna az eljárások. A jogorvoslatnál a tárgyaláson kívüli döntést én nagyon helyeslem, hogy ne kelljen tárgyalásra járni. Aztán az albíró beiktatása a rendszerbe. Ez most a bírósági titkárt váltja fel? Vagy párhuzamosan lesznek egymás mellett? Vagy nem tudom, ez számomra nem volt egyértelmű a tervezetből. A szakértői bizonyításról sok minden elhangzott, csatlakozni tudok az előttem szólókhhoz. Katasztrofális a helyzet egyébként ezen a téren. A közigazgatási eljárást külön jogszabály fogja rendezni, itt az ideiglenes jogvédelem, pl. a felfüggesztés a jelenlegi hatékonyabb módon való szabályozása mellett török lándzsát, mert nem lehet elérni egy felfüggesztést manapság. Munkaügyi bíráskodásnál a szakúlnöki rendszerre való áttérést jónak tartom, és maximálisan helyeslem, hogy ne laikusok üljenek ott a tanácsban. A tervezet megint csak bővíti a közjegyzőknek a jog és hatáskörét. Pl. az egészségi kísérlete idézésnél egy személyállapot, nem peres eljárásban, illetve még rátér a tervezet perbe hívásra. Másik, amit helyeslek, hogy a beavatkozónak a jogkörét, azt szűkítsük. Van olyan ügyem, hogy 2003-as a műtét, mai napig tart a tárgyalás, illetve született végre elsőfokú ítélet, a beavatkozó azon kívül, hogy beavatkozott a perbe, se nem jön a tárgyalásra, se írásbeli előkészítést nem tesz, ez biztosító, igen. Megpróbáltam megegyezni a felperessel. Ugye biztosító nélkül nem egyezhetek meg, mert akkor elvesztem a jogomat, akadályozza az egyezés kötést. Végre született egy elsőfokú ítélet, amit a biztosító megfellebbezett. Se a felperes, se én nem fellebbeztünk, elfogadtuk a döntést, a biztosító beadta a fellebbezést. Csak az eljárás elhúzódását okozhatja.

Moderátor:

Nem kell végig menni a tervezet minden részén. Inkább arra az egyszerűbb és átfogóbb kérdésre kellene még reflektálnotok, hogy összességében a jogi képviselő helyzetét könnyíteni vagy nehezíteni-e a javaslat?

Ügyvéd 7:

Pl. a határozat egyszerűsített indokolása. Ezzel azért nem értek egyet, mert nem mindig az köszön vissza, amit a bíró kihirdet, és bizony egy fellebbezés előkészítésénél az ember 2-3x elolvassa az ítéletet, tehát jobb az, ha nem egyszerű indokolás van, rögtön nem tudok nyilatkozni, hogy fogok-e fellebbezni vagy sem, nyilván ezt meg kell gondolni, szerintem ez nem lenne jó megoldás.

Ügyvéd 4:

Az előbb elhangzottakra reflektálnék. A szakértői vagy szakkérdés tekintetében, a közigazgatási határozatok felülvizsgálata tárgyában. Nemrég volt egy konferencia, egy országos hatáskörű hivatal, büszkén mutatja, hogy neki az elmúlt 5 évben hozott határozatait 100%-ban hagyta jóvá a felülvizsgálati bíróság. Talán egy eset olyan volt, amikor valamilyen oknál fogva valamilyen módosításokat akartak. A jogi képviseletet azért próbálom preferálni, mert több személyes élményünk van ennek hiányával kapcsolatban. Pl. amikor mackónadrágban megjelenik a felperes, fenyegetőzik. Másrészt gyorsítaná az eljárást, tisztáznánk, hogy mit akarunk, értenénk egymást. Azt gondolom, hogy ha az eljárást előkészítő szakaszt követően pontosan felrajzoljuk, hogy mi a táncter, akkor világos lenne a folyamat mindenki számára. Ezután a szakasz után lehetne a jogi képviselőknek több feladata. Azt gondolom, hogy a jogi képviseletnek van egy megfontolandó értéke, a kötelező jogi képviselet egy fontos dolog.

Ügyvéd 1:

Én is úgy gondolom, hogy a jogi képviselet kötelezőségének körét inkább tágítani kell, mint szűkíteni. Egyrészt, ha jogi képviselő nélkül jár el egy fél, akár egy személyi állapottal kapcsolatos perben, akár kártérítési perekben, azt gondolom, hogy a felperestől mindig egyfajta érzelmi töltetet tapasztalunk, és nem tud objektív lenni. Mi az ügyfél érdekét képviseljük, de jogi képviselővel eljáró félnél sokkal több objektivitás tapasztalhatunk egy per során. Másrészt pedig, mint ahogyan elhangzott már többször, hogy ezzel rövidíthetőek az eljárások, illetve sokkal egzaktabbá válik, és nem terelődik olyan témára a per, ami éppenséggel nem tárgya. A másik, hogy a bírónak ezzel a minősítéssel kapcsolatos feladatával egyáltalán nem értek egyet. Pont, ami egyébként alapelveként szükséges, hogy pártatlanság és függetlenség legyen, ezzel a jogi minősítési szerepével a bírónak pont ellentétbe kerül a pártatlanság és a függetlenség elve. Ha jogi képviselő nélkül jár el a fél, és tájékoztatom, aztán ismét tájékoztatom, hogy akkor talán így akarja? Nem ezt akartam mondani? Hogy végre be tudja minősíteni valamibe, ezzel pont a bírói függetlenséget veszem el, azt gondolom. Semmiképpen nem tartom jónak, hogy a bírókra több terhet tenne az új koncepció. Azt gondolom, hogy a jogi képviselővel való eljárás, a jogi képviselőnek azt a szakmai színvonalát kell egyrészt jelentse, hogy határidőre terjessze elő, nyújtsa be a keresetet, legyen az a kereset megalapozott, jogalapra hivatkozó, megfelelő kereset. A bizonyítékokat csatolják, a határidőket tartsa be a jogi képviselő. Ha nem, akkor a bírság is, és egyéb eszközök alkalmazása is szükséges, vagy esetleg a kereset elutasítására kerüljön sor. A bíró csak a rendelkezésre álló anyagból döntsön, mérlegeljen, és ne adja az egyik vagy másik fél szájába azt, hogy mit kellene csinálni, mert ezzel pont a pártatlanság és függetlenség elve sérül.

Moderátor:

Felmerül még a kérdés, hogy a jogi képviselőnek a megbízóval való felelősségi viszonya változna-e, vagy hogyan alakulna, ez a koncepció ezt hogyan érintené megítélések szerint?

Ügyvéd 2:

Szerintem rossz irányba megy ez a tervezet. Említették az új Ptk.-t. Azt gondolom, szükség volt az új Ptk-ra, mert felelősséget ró az eljáró félre stb. Szerintem most az új Pp. épp azzal ellentétes irányba kezd el menni. Nem az a cél, hogy az egyébként is, az üzleti életben felelősen eljáró személy, felelősen érvényesítse a jogait a bíróság előtt, hanem pont ellenkezőleg, majd a bíró segít abban, hogy az egyébként járásképtelen, meg tudja magát védeni a bíróságon. Ennek van megítélésem szerint óriási csapdája. A csapda az, hogy nincs olyan felkészült ügyvéd, aki jelenleg ne tudna egy első, vagy másodfokú eljárásban eljárási hibát találni. Azért nincs, mert aki dolgozik, hibázik, és túl vannak terhelve a bírók. Ha még több felelősséget teszünk rájuk, még több terhet rakunk a bírók nyakába, legyen anyagi pervezetés, vagy bármi más, szerintem a hatályon kívül helyezések száma az többszöröződni fog. Ez viszont egyenesen fog odavezetni, hogy az ügyeknek az elintézési határideje többszöröződni fog. Koncepcionálisan azt gondolom, minél kevesebb terhet kell róni a bírókra, minél többet a jogi képviselőkre, ugyanis - és itt jön a felelősség - az ügyfélnek, a jogérvényesítőnek a legfontosabb feladata azon túl, hogy eldöntsük, akarja vagy nem akarja ügyét bíróság elé vinni, ki képviseli, azt kell kiválasztani. Ez ugyanolyan az én megítélésem szerint, mint a politikusoknál: van egy választás, a választáson megválasztjuk őket. Az ügyvéddel is ez a helyzet. Kiválasztok egy ügyvédet. Ha rossz ügyvédet választottam, az az én kockázatom. Azt gondolom, hogy a bírókra a jelenleginél semmivel sem szabad több terhet telepíteni. Abban a pillanatban, különböző minősítésekkel fogjuk a bíróságokat bombázni, olyan hihetetlen perjogi panasz lesz, hogy gyakorlatilag le fog állni szerintem minimum másfél, két évre az egysíkú ítélelhozatal. Úgy el fogják húzni az ügyeket, hogy hihetetlen. Kérdésedre válaszolva, hogy hogyan alakul a felelősség megbízó és megbízott között. Azt gondolom, hogy addig, amíg az a magánjogi tétel nem változik, ami mostani ismereteim szerint a bírói gyakorlatban van, hogy az ügyvéd azért nem vonható felelősségre, mert nem deríthető ki az, hogy ha egyébként határidőben megtette volna azt az eljárási cselekményt, fellebbezett volna, megtette volna a nyilatkozatot, vagy más egyebet, akkor nyert volna-e az ügyfél, tehát nincs kártérítési felelőssége. Azt gondolom, hogy amíg ez igaz, amin lehet vitatkozni, vagy jó, vagy nem jó, ez a bírói gyakorlat, addig itt nem nagyon beszélhetünk másról.

Ahol szerintem érdemes lenne foglalkozni ezzel a kérdéssel, az a jogi képviselők közötti kapcsolattartás másfajta módon történő szabályozása. Ott lehetne felelősségi elemeket keresni, ügyvéd, ügyfél vonatkozásában? Úgy gondolom, nem nagyon, és ez nem is lenne indokolt, mindaddig, amíg ennek a biztosítási háttérét nem teremjük meg. Amíg Magyarországon 50 millió forint a legnagyobb elérhető ügyvédi biztosítás, kicsit úgy látom, mint a kórházak helyzetét. Be lehet minden kórházat perelni egy milliárd forintra, de ha egyet megnyernek, akkor azt a kórházat be kell zárni. Itt vagy megteremtjük a piaci feltételrendszerét annak, hogy ügyvédnek legyen normális biztosítása, és akkor azt mondom, hogy igen vegyük elő a felelősségi kérdéseket, vagy nem, viszont akkor kicsit álszent a kérdésfeltevés, már nem a részedről.

Jogtanácsos:

Nem gondolom, hogy az eljárásjogi szabályból fakad a felelősség, az az anyagi szabályból fakad. Ez nem a koncepcióval függ össze.

Ügyvéd 5:

Annyit akartam mondani, távolabbról kapcsolódik ide, hogy ügyvéd, ügyfél, bíró. Itt az a nagyon nehéz szerintem, hogy az ügyvédi munkát megítélni az ügyfél sokszor nem tudja. Mert az ügyfél laikus. Hányszor van, hogy egy sztárügyvéd megvezeti az ügyfelet, stb. Ezért mondom, hogy szerintem a bíró és az ügyvédi szakma között sokkal több szinergia van, amit nem használunk ki. Hogy ha nem akárki mehetne a Kúriára tárgyalni, ha nem akárki mehetne az ítéletábrára tárgyalni, hanem csak az, akit az ítéletábrai bírák, meg a kúriai bírák ilyen-olyan okok miatt arra alkalmasnak találják... soha nem lesz ilyen, mert ebből egy elképesztő botrány lenne Magyarországon. Tehát az a szegény, hogy a magyar ügyvédi piac 2015-ben nem ismerhető meg, hiszen megint megfűrták, hogy a mérlegeket közzé kelljen tenni, tehát amíg ilyen félfudális viszonyok között élünk, mert ott élünk, és ebben az ügyvédi szakmának is megvan a maga felelőssége, addig az ügyfél, ügyvéd felelősségről beszélni, ez kicsit idő előtti. Az ügyvédi teljesítmény átláthatóságát szerintem a bírók oldaláról lehetne növelni, hogy legyenek listák és akkor, mint vice versa, igen a bírát meg én tudom megítélni. Mert akármelyik ügyvéd sokkal több bírót lát dolgozni, mint a bírák magukat. Mert a bírák nem látják egymást dolgozni. Legfeljebb az ítéletet. Azt persze sokat elmond, az akta. De azt, hogy hogyan járnak el, azt mi látjuk.

Ügyvéd 1:

Ilyen listákra alapozni nem lehet. Kik alkotják meg?

Ügyvéd 5:

A bírák alkotják meg.

Ügyvéd 1:

Megint előjön az, hogy a bírók kivel vannak jóban.

Ügyvéd 5:

Tudom, hogy ez abszolút naivitás, de szakmailag ez az egyetlen járható út. Tudom, hogy kizárt, hogy ez Magyarországon megtörténjen. Angliában lehetséges.

Ügyvéd 2:

Megint az a probléma, hogy a személy állomány, aki szűr, aki javaslatot tesz, nem biztos, hogy megfelelő szempontok szerint értékeli. Ha kicsit agresszív ügyvéd vagy, és rámutatsz az eljárás során arra a 10-12 súlyos eljárási szabálysértésre, amellyel találkozol, a tárgyalás után az értékelésen - merthogy lesz egy ilyen rubrika az ítélet mellett, hogy alperes jogi képviselő értékelése - nem biztos, hogy azt fogják értékelni, hogy megtaláltad a hibát, felhívtad rá a figyelmet, érvelsz az ügyfeled jogai mellett, hanem azt, hogy megint szórszálhasogató vagy.

Ügyvéd 5:

Ha nem vagyunk úriemberek, azzal sincs baj, csak akkor ismerje el a magyar jogász társadalom, hogy mi nem úriemberekből állunk. Nincs ezzel baj. Ne szédítsük azzal a társadalmat, hogy mi egy irgalmatlanul magasan képzett, iskolázott emberek vagyunk, mert nem vagyunk azok. Ha nem tudjuk, nincs azzal semmi baj.

Ügyvéd 1:

Beterjesztenék például egy elfogultsági kifogást a bíróval szemben. Ötször meggondolod, hogy beterjeszted-e ezt az elfogultsági kifogást, mert egyébként az ügyfeleddel szúrsz ki, és egyébként, ha a következő perben megint hozzá kerülsz, akkor ismét magaddal tolsz ki.

Ügyvéd 2:

Ez nem rendszerhiba, biztos vannak olyanok, amikor a bíró elfogult, ez egy extrém példa. Hosszú távon a nagy számokkal ez kijönne. Mert az nem lehet véletlen, ha egy bíróról az ügyvédek nagy része azt mondja, hogy nem jó. Azzal már nem tudsz mit kezdeni.

Ügyvéd 2:

Ez olyan, mint az oktatók hallgatói véleményezése.

Ügyvéd 5:

Az is jobb, mintha tiltjuk. Minden hátrányával együtt.

Ügyvéd 2:

Mindig az a kérdés, hogy egy adott bírót, vagy adott oktatót mi alapján véleményezze a hallgató. Az alapján, hogy a vizsgára nem készült fel, és megbukott?

Ügyvéd 5:

A tárgyalás berekesztése után, de az ítélet kihirdetése előtt kellene véleményezni a bírót.

Moderátor:

Ha ez ismétlődik, ha egy oktató rendszeresen megbuktat egy rettenetesen nagy tömegű embert, azért az se normális.

Ha kifejezetten a támogatási kötelezettség előírását nézzük, a koncepcióban ez az ügyvédek oldalán jelentkezik, arról mi a véleményetek? Jelentősen változtatná, nehezítené a munkátokat ez a megfogalmazott elvárás, vagy előírás, ez a támogatási kötelezettség a per folyamán, vagy tulajdonképpen nem érdekes? Mi erről a véleményetek?

Ügyvéd 1:

Nem tudom, hogy ezen a támogatási kötelezettségen mit értünk?

Moderátor:

Ez kb. megfelel a bíróság közrehatási kötelezettségének, ez a másik oldala a tervezetben, tehát hogy aktívabban kell közreműködni a per előre vitelében az ügyvédeknek.

Ügyvéd 5:

Ez egy evidencia lenne. Már a probléma felvetése is tragikomikus.

Moderátor:

Az ügyvédekről beszélünk, de inkább a bírónak a szerepéről. Mennyiben indokolt a bíróság közrehatása a jogvita előre vitele érdekében, ezt kellene még körbejárjunk, mi a véleményetek? Egyetértetek-e például azzal, hogy az érvényesíteni kívánt jogot a tények előadásával megjelölni nem lehet. Van, aki bemegy és elmeséli a sztorit, ez nem jelenti azt, hogy ezzel megjelölte volna a jogot. Mi volna kívánatosabb az ilyen helyzetben, a perhatékonyságra tekintettel, aktívabb bírói magatartás, vagy a jogvita azonnali lezárása?

Ügyvéd 1:

Van az egyik álláspont, ami szűkítené a jogi képviselővel való eljárást, a másik álláspont pedig tágítaná. Én azt gondolom, hogy több területen legyen kötelező a jogi képviselő. Adják meg a pontos a tényállást, a pontos hivatkozási adatokat a kereseti igény pontos meghatározása mellett. Ha ezt nem teszik meg, akkor jöhet az elutasítás. Csak húzza a perket. Én azt gondolom, hogy amennyiben nincs jogi képviselő, akkor pont a bírótól egyfajta, említettük, hogy ez egy ilyen atyáskodó szöveg, hogy „jaj szegénynek nincs jogi képviselője, akkor segítsen, akkor tájékoztatom”, és akkor megint csak nyújtjuk az egészet.

Ügyvéd 5:

Ez már eleve tragédia, hogy ez felmerül.

Ügyvéd 1:

A bíró dőljön hátra, arra figyeljen, hogy a tárgyaláson ne legyen minősíthetetlen stílus, ne legyen kiabálás, amint valaki túllép egy határt, arra szóljon rá, szabja ki akár a sokadik bírságot. A felperesnek meg az alperesnek az legyen a feladata, hogy ők a saját érdekeikért harcoljanak. Adják elő, terjesszék elő, indítványozzák, amit kell. Amikor már minden ott van, rendelkezésre áll, a bíró döntse el az ügyet. Azt gondolom, ennyi a szerepe.

Ügyvéd 5:

Ez az, ami nincs, és nem is lesz, de egyetértek veled.

Ügyvéd 2:

Az is látszik, hogy köztünk sincs egyetértés ebben a témában. Azt gondolom, hogy ahogyan köztünk sincs egyetértés, nyilván megosztja a jogásztársadalmat is ez a kérdés. Azt hiszem, hogy a jogász szakma, függetlenül attól, hogy valaki bíró, ügyész, ügyvéd, jogtanácsos, vagy bármi más, az egy szakma. Ugyanolyan szakma, mint az orvos vagy a mérnök. A bíróság ebben az értelemben egy munkahely. A bíróságot nem azért találták ki, hogy boldog, boldogtalan beszaladgáljon és össze-vissza beszéljen bírók előtt valamiről. A nap végén ennek a társadalmi hasznossága is erősen megkérdőjelezhető, mert adóforintokból tartjuk el a bíróságot is, meg az ügyészeket is. Igenis alapos vizsgálat után nem biztos, hogy bírósági szintektől függővé téve ki kell terjeszteni a kötelező jogi képviselőt, és az ügyvédválasztás kockázatát rábízni a félre. Másrészt ott ahol nem kötelező a jogi képviselő, ott el tudom fogadni ezt az atyáskodó bírói típust, de egy nagyon szűk körre. Utalni szeretnék arra, hogy egy birtokháborítás, ami egy piszlicsaré dolog, annak milyen következményei lehetnek. Csak akkor felháborodik 300 ember, mind pert indít és az összes per éveken át tart, mert nem bíznak meg jogi képviselőt. Hova vezethet ez? Nem tudom ismeritek-e a német bírósági eljárást. Amikor kereset érkezik a bírósághoz, úgy néz ki, mint egy grafikai mű. Minden kereset ugyanúgy néz ki, ez a kereseti kérelem U2, a bizonyíték, ez a tényállítás. Fogalom keresetek vannak. Ahogy egyébként minimálberről szóló ügyvédi törvény is van. Ügyvéd, ha tollat vesz, az 350 euró. Összességében azt

gondolom, hogy mindenkinek az a jó, ha tudomásul vesszük, hogy a jogérvényesítés az egy költséges, és nehéz folyamat, és ennek a kockázatait viselik a felek és a bíróknak is jobb, ha nem félbolond emberekkel kell vitázniuk. Az a baj, hogy erre nincs megoldás. Ha ez a szövegtervezet marad, atyáskodó bíróknak akkor hol a vége?

Ügyvéd 1:

Kiegészítésként elmondanám azt, hogy ha nincs kötelező jogi képviselő, én itt kötném össze a megelőző eljárásokat, egy kötelező mediációval. Azt gondolom, hogy ha nincs jogi képviselő, akkor legyen kötelező közvetítői eljárás, amely arra viszont esélyt ad, hogy esetleg, ha nem jön létre az egyezség, akkor rádöbben az a fél, aki jogi képviselő nélkül járt el, hogy lehet, hogy szüksége lenne jogi képviselőre, akár egy mediátornál, főleg ha a mediátor azt mondja, hogy az igényérvényesítésnél segítene egy jogi képviselő. Tehát ahol nem kötelező a jogi képviselő, azt összekötném egy közvetítői mediációs eljárással, ott viszont az legyen kötelező.

Jogtanácsos:

Alapvetően a bíró rendfenntartó szerepének erősítését, és a jogi képviselő kötelezővé tételének bővítését támogatom. A Pp. jelenlegi szabályai között is megvalósítható lenne egy sokkal gyorsabb, hatékonyabb eljárásvezetés.

Ügyvéd 4:

Alapvetően nem a Pp.-vel van baj. Nyilván lennének részletszabályok. Európai gyakorlatokat is tanulmányozni kellene. Komoly szakmai kérdés ebből a szempontból. Szerintem nem ezzel van a baj. A bíróvá válás egy komoly kérdés.

Ügyvéd 5:

Röviden, egyetértek. Azon az álláspontom vagyok a leghatározottabban, hogy a bírónak a terhét, ami az anyagi pervezetés kapcsán most rá hárult, határozottan csökkenteni kell, mert sokszor elfogy a szufla. Sokszor egy jó ítéletre nincs energia. Azt szoktam mondani, hogy a magyar indokolás az ne zárja ki a rendelkező részt. Nem az az indokolás, hogy abból következzen a rendelkező rész. Ezért jó összehasonlítani egy magyar ítéletet meg egy európai bírósági ítéletet. Már az is szimptomatikus, hogy nálunk a rendelkező rész van elől, és nagyon sokszor érezzük, hogy előbb meg van a döntés, és utána próbálja a bíró aláindokolni. Az európai bíró meg elkezd indokolni, és abból logikusan jön a végén egy döntés. Mindent elmondtam már, amit szeretnék.

Ügyvéd 6:

Az atyáskodó bírósággal nem értek egyet, azonban azt gondolom, tisztelem a bírói hivatást. A bíró ott ül Magyarország címere alatt, garanciális szabályokkal, nagyon nagy felelősséggel rendelkezik, és lehet, hogy nem elég nagy javadalmozással, de akkor is egy jelentős szerep az. Úgy látom, hogy a jogi képviselővel vitt ügyek gyakran ugyanolyan hosszú ideig tartanak, vagy még tovább, mint azok, ahol nincs jogi képviselő. Önmagában a hatékonyságot nem feltétlen segíti, sajnos ez kritika talán a saját hivatásrendem felé, ez már többször felmerült. Egy arany középutat szeretnék. Nem szeretnék a bírókra több terhet róni, ez nem azért van, mert az ügyvédi felelősséget szeretném porlasztani, egyáltalán nem, az ügyvédi hivatás nagyon komoly törvényi garanciákkal körbeágyazott, de a bírónak adjuk meg a lehetőséget, hogy legyen bölcs és nem rávezető. Nem akarok a salamoni döntéshez és a Bibliához visszamenni, de amikor nyakatekert ügyeket látok, akkor mindig arra gondolok, hogy ehhez kellene visszatérni. Van egy jogvita, és van egy harmadik, aki az éppen szükséges vitát eldönti. Nem pedig az a klasszikus vicc, hogy „képzeld, sikerült ezt a pert megnyernem egy év alatt. Normális vagy te, ebből 10 évig kellene élni ebből a peres ügyből”. Nem támogatom ezt, nem hatékony. Az van a koncepcióban, hogy legyen hatékony és eredményes az eljárás. Ez az adó forintjainkat viszi, mi fizetjük az eljárásokat, arany középutat javaslok a közrehatásban az ügyvédi felelősség nem növelésével, de a jelenlegi mértéknek a megőrzésével.

Ügyvéd 7:

A bírák terhelésének a növelésével kifejtettem nem értek egyet. A pervezetés viszont a bírákon múlik, illetve rajtuk is. A jogi képviselők is vegyék komolyan a határidőket, ne a tárgyalás hajnalán küldje át e-mailen a 25 oldalas beadványt, amit nyilván kézhez se tudok kapni és akkor határidőt kell kérni, illetve a bíró megfelelő módon szankcionálja ezt a magatartást. A bírók habitusán múlik, hogy vezetik a pert, és hogy lehet elősegíteni, hogy az ügyek megfelelő időn belül elbírálásra kerüljenek.

Moderátor:

Megköszönöm mindenkinek a nagyon értékes és fontos közreműködést. Az eddig jegyzetelő, és a beszélgetésre figyelő kollégákat szeretném felhívni arra, hogy ők szakmailag sokkal kompetensebbek. Ha van kérdésetek, amit úgy gondoljátok, hogy érdemes feltenni, várom az észrevételeket.

Kérdező:

Mi a fő paraméter annak megítélésében, hogy a kötelező jogi képviselő körét kiszélesíti a Pp.? Milyen keretei lesznek? Mennyi idő kell a felkészülésre? Mi a helyzet a kompetenciával?

Ügyvéd 5:

Ha egy ügyvéd nem tudja ellátni az ügyet, küldje máshoz. Az ügyvédeknel bizonyos önmérséklet kellene, hogy legyen. Ha valaki valamihez nem ért, küldje át a felet a kollégához, aki ért hozzá. Mintha kezdődne valami, de nagyon szőrmentén. Itt én a bírakat óvnám attól, hogy ők jelöljék azokat az ügyvédeket, akik ezeket a pereket csinálhatják, mert akkor csúnya utcába megyünk bele.

Ügyvéd 2:

Végig kellene gondolni, hogy mi a kötelező jogi képviselő köre. Én a bíróra bízám, a bíróságnak ráhatása lehetne arra, hogy kikkel akar tárgyalni.

Ügyvéd 5:

Legyen egy módja, hogy a bíró megteremthesse magának a megfelelő tárgyaló partnert. Azt mondja a járásbíró, hogy úgy ítéli meg az ügyet, olyan bonyolultságú az ügy, hogy úgy látja, hogy kötelezővé tenné a jogi képviselőt. Van ingyenes jogsegély szolgálat.

Ügyvéd 1:

Szigorúbb szabályozás kellene, hogy mik azok az ügycsoportok ahol kötelező a képviselő. Ha nincs kötelező jogi képviselő, akkor legyen kötelező egy közvetítői eljárás.

Ügyvéd 5:

Szerintem a mediáció alapvetően zsákutca. Munkanélküli ügyvédek eljátszák, hogy ők a bírók.

Ügyvéd 2:

Szerintem a mediáció munkaügyi perben sem működik.

Ügyvéd 4:

Van nálunk, ügyvédeknel is rendszer szinten hiba.

Jogtanácsos: Ha egy bíró nem jó, akkor azt nem dobja ki úgy a rendszer, ahogy azt egy ügyvéddel teszi, nagyon nehéz ez így.

Ügyvéd 1: Sokat gyorsítana az ügyeken, ha a bírókkal lehetne kommunikálni, legalább a leírókon keresztül. Nem lehet elérni sokszor a bírókat.

Ügyvéd 5: A bírói karban nincs arra igény, hogy kivessék maguk közül a nem jó bírókat? Hiszen ugyanúgy, ahogy az ügyvédeknel, a jó ügyvéd szívja meg, ha az ellenérdekű fél slendrián, hiszen ennek nincs igazi következménye a Pp. szerint. Mindenki tudja, hogy kik azok, akik nem alkalmasak erre, de nem lehet tenni semmit.

Ügyvéd 2:

Vannak sajnos olyan bírók, akik alkalmatlanok, ami a tárgyaláson is lejön. Mindenki tudja, hogy azok, mégsem lehet semmit tenni, az esélyegyenlőség miatt.

Jogtanácsos:

Budapesten kívül teljesen más irány van. Budapesten a kezelőiroda is kihívás. Állandó szívfájdalmam, hogy jogtanácsosként a törvényszéken a fémdetektoros kapun a bűnözők után kell bemennem, hiába van igazolásom, szakvizsgám vagy bármi. Ehhez képest vidéken, a „jaj jogtanácsos úr, parancsoljon” még szinte saját parkolóm is van. Nem nagyon értem ezt, hogy miért kell átmennem a kapun.

Ügyvéd 4:

A kompetencia alapú kiválasztásnál kellene szűrni a jelentkezőket, ott viszont pont az a probléma, hogy gyakorlatilag nincs jelentkező. Aki bekerül a bírósági rendszerbe, az rendszerint fogalmazó, titkár és bíró lesz, kivéve, ha nem bírja ezt a szegénységi fogadalmat, és elhagyja a bíróságot. Különben, aki kitartó, az jó eséllyel, 80-90%-ban bíró lesz a végén, tehát a beérkezőket kellene megszűrni jobban.

Ügyvéd 5:

15 éve még más volt a helyzet, alig lehetett bekerülni, kb. csak ismerős révén.

Jogtanácsos:

Legkorábban 30 éves korábban lehet valaki bíró, kérdés, hogy egyetem után a 10-12 éves, teljesen bizonytalan periódust bevállalják-e 150 000 forint fizetésért? Ez látszik, hogy kit enged be a rendszer. Egy nagyon jó réteget, akik jók lennének, a piac felszív.

Ügyvéd 5:

Miért nem lehet 40-45 évesen rekrutálni? Röhej, hogy egy gazdasági ügyet három olyan ember dönt el a bíróságon, akik soha egyetlen taggyűlést nem ültek végig. Lehetne egy utórekrutáció. Vannak az ügyvédi karból, akik lehet, hogy megfontolnák, ha például mellette tanít, vagy már megteheti anyagilag, hogy bíróként dolgozzanak.

Ügyvéd 4:

Ha egy ilyen reform végigmegy, akkor a belső karrier utakat tulajdonképpen elvágjuk. Aki kívülről meggazdagodott stb., és elmegy rögtön kúriai bírónak, első ítéletét rögtön a Kúrián hozza?

Ügyvéd 5:

Nem biztos, hogy ott kell meghoznia, mehet az ítélőtáblára is például, meg nem csak onnan kell, ez csak egy vérfrissítési lehetőség lenne. Mennyivel könnyebben megértené egymást akkor a bíró és a jogi képviselő, ha a bíró 15 évig előtte ezt csinálta, ügyvéd volt. Van olyan jogrendszer, ahol csak így lehet, csak így működik.

Ügyvéd 2: Ha senki nem választja a bírói pályát, akkor a jogalkotónak el kellene gondolkoznia azon, hogy ez a rendszer így, ha nincs megfelelő szintű bemeneti ember, akkor nem tartható fenn.

Jogtanácsos:

Jó szó az életrealitás. Azon az adott pályán kellene mutatni valamit, hogy aztán rábizzunk valakire egy ügyet, én itt látom a probléma gyökerét.

Ügyvéd 2:

Ami szerintem tényleg hiányzik, az a kommunikáció a karok között. Amikor az ügyvédi kar, a bírói kar néhány kiválasztott, erre felkért személyen keresztül úgy érzi, hogy nagyon kommunikál, közben egyáltalán nem ez a helyzet. Amikor egy kamarai elnök beszélget egy rektorral, megvan a nagy díszkonferencia, és semmi nem történik. Személyi szinten nincs igazi kommunikáció.

Ügyvéd 1:

Akár legyen az ilyen eseményeken több bíró is jelen.

II. rész

Moderátor: Jó napot kívánok, üdvözlök mindenkit! A [...] tanszék munkatársa vagyok. Szeretném leszögezni, hogy a polgári perrendtartással nem tegnap találkoztam utoljára, hanem sok-sok idővel ezelőtt. A mai beszélgetésben nekem semmilyen szakmai kompetenciám nincs. A felkérésem is csupán arra szolgált, hogy ezt a fókusz csoportos interjút segítsek moderálni. A következőkben arra szeretném kérni Önöket, hogy az óramutató járása szerint körbemegyünk és mindenki mutatkozzon be röviden. Három dologra volnék kíváncsi. Először is, hogy mióta van az ügyvédi pályán, másodsor, hogy az ügyforgalmuknak kb. mekkora részét teszi ki a peres képviselő, és harmadszor pedig, hogy a polgári jogon belül milyen területre specializálódtak, ha van ilyen specializáció?

Ügyvéd 8: A kollégám kapta a felkérést, hogy jöjjön el, de ő külföldön van, megkért, hogy jöjjenek el a mai megbeszélésre. Jómagam '91 januárjában végeztem, és azóta ügyvédként dolgozom, 25 év ez az időszak. Ezen időszak alatt a szakmai pályámnak kb. az egyharmada peres eljárásokon való ügyfélképviseletet jelent. Különböző ügyekben képviseltem ügyfelet. Klasszikus kereskedelmi, polgári jogi jogvitákon túl, közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata, amely szintén egy elég komoly terület volt. Rengeteg távközlési területtel foglalkoztam, annak kapcsán az akkori hatóságnak a különböző határozatainak a bírósági felülvizsgálata az folyamatosan napirenden volt. Valamint az APEH, illetve NAV határozatoknak a bírósági megtámadásában szükség esetén vettem részt. Többségében eredményes a munkám az ügyfél szempontjából. Ezen kívül választott bírósági eljárásokon is képviseltem ügyfelet, többet Magyarországon, és volt már olyan ügyem is, ami Luxemburgban zajlott, ami egy speciális fórum a magyar igazságszolgáltatáshoz képest. A peres ügyforgalom az ügyeimnek kb. egyharmada.

Ügyvéd 9: 2011 év nyara óta vagyok a pályán. Az ügyfélforgalom kb. 10%-át teszi ki a peres ügyek. Ebben munkaügyi perek szerepelnek, illetve egy-egy polgári per, általános polgári per. A specializációm inkább a társasági, illetve a polgári jogi szerződések, kereskedelmi szerződések.

Ügyvéd/Bíró 10 : Évekig egyetemen oktattam, később ügyvédként 6 évig dolgoztam kb. 2012-től. Jelenleg pedig a Pp-vel foglalkozom, mint kirendelt bíró, jelenleg nem foglalkozom ügyvédkedéssel. Az ügyvédségi dologra visszatekintve, elég sok peres képviselőt láttam el, kb. kétharmad becslésem szerint, egyharmad volt a cégeljárás, polgári, nem peres volt inkább. Polgári jogon belül cégjoggal foglalkoztam.

Ügyvéd/Bíró 11: '87-ben végeztem. 30 évig ügyvéd voltam, 5 hónapja pedig bíró. Én vagyok az, aki ezt a pályát képviseli. Ehhez képest akkor, amikor ügyvéd voltam, változó volt a peres ügyek száma, 30% és 70% között volt ez időszak alatt, és csökkenő tendenciával, a végén kevesebb. Amikor ügyvédként dolgoztam, polgári perekkel, döntő mértékben gazdasági perekkel foglalkoztam. Hosszú idő volt az, amikor ún. percsoportoknak a több éven keresztül tartó képviseletében is eljártem.

Ügyvéd 12: 1981-ben végeztem. A pályám elején jogtanácsosként dolgoztam legkülönbözőbb cégeknél. A jogtanácsosi pályámat egy banknál zártam, akkor lettem ügyvéd, ez volt 1992-ben, azóta ügyvédként dolgozom. Gazdasági joggal foglalkozom, úgymond kereskedelmi jogvitelben. Amivel nem foglalkozom, az a büntetőjog, magánjoggal viszonylag kevesebbet foglalkozom. Azt gondolom, hogy szintén változó intenzitással, de olyan 20 és 40% között mozog periodikusan a peres képviselet.

Ügyvéd 13: Csak orvosi műhibaperekkel foglalkozó ügyvédi irodában dolgozom. Ebből eredően gyakorlatilag 100%-ban perképviselettel foglalkozom. 2009-ben végeztem, 2009. óta dolgoztam ügyvédjelöltként az ügyvédi irodában, és renitens módon idén szakvizsgáztam csak le.

Ügyvéd 14: 1981-ben végeztem, 91-ig jogtanácsosként dolgoztam különböző feladatkörökben. 91-től ügyvédként dolgozom. Tulajdonképpen a Ptk. szinte minden területével foglalkoztam. Gazdasági joggal is, a peres gyakorlatomra jellemző, hogy az ügyeknek szerintem olyan 70%-a a peres képviseletekkel hozható összefüggésbe. A választott bíróságtól kezdve, még büntetőjogi ügyekben is eljártem. Munkajogi ügyektől kezdve a földügyekig minden területen dolgozom. Gyakorlatilag a peres gyakorlat meghatározó volt a munkámban.

Ügyvéd 15: 2009-ben végeztem, egészségügyi kártérítési szakmai perekkel foglalkozom. Ezek túlnyomó részt valóban peres képviselő, majd hogyanem 100%-ig, kivéve azt az egy-két elenyésző százalékot, amikor peren kívüli megegyezésre kerül sor ezekben az ügyekben.

Moderátor: Néhány szót szeretnék szólni a beszélgetés módjáról és menetéről. Először arról szeretnék beszélni egy pár szót, hogy ez a fókuszcsoporthoz interjú egy sajátos műfaj. Talán könnyebb megmondani, hogy miről nem szól ez. Először is nem arról szól, hogy vizsgáztatni itt szeretnénk, hogy ki mit tud a hatályos Pp-ről, vagy hogy ki milyen alaposan olvasta el azt a linket, amit küldtek tájékoztatásként a tervezetről. Nem cél, hogy közös véleményt formáljunk, vagy megállapodásra jussunk valamilyen kérdésben. A beszélgetésnek az a célja valójában, hogy felszínre hozza az Önök tapasztalatait, amit gyakorlati munkájuk során szereztek és ezek a tapasztalatok nyilván eltérőek. Már most a bemutatkozásból is látszik, hogy más-más területeken dolgoznak, más-más ügyteherrel, ügymenettel. A saját véleményét is maga ismeri mindenki a legjobban. Erről szól a beszélgetés. Hogy hatékonyra tegyük a kommunikációt, általában a kérdésekre nem értékelést várunk, hanem hogy inkább hogyan működik a gyakorlatban. Leíró válaszokat szeretnék hallani Önöktől. Inkább a tapasztalatuk részletei, illetve az elképzeléseknek a gyakorlatias megfogalmazása az, ami fontos számunkra. A beszélgetés során könnyen belecsúszunk abba, hogy sztorizgassunk, de ez most kicsit hátráltatná a menetet, mert elég sok témáról van szó. Ez nyilván elkerülhetetlen bizonyos szinten, de inkább általánosabban fogalmazzák meg a véleményüket. Ha lehetne, javasolnám, hogy térjünk át innentől kezdve a tegező formára, hogy egyszerűsítsük a beszélgetést. A tervek szerint három kérdéskörrel beszélünk majd. Az első: a hatályos Pp. rendelkezése szerint hogyan működik az anyagi pervezetés. Ezzel kapcsolatos problémáknak a megtárgyalása lenne fontos. Röviden, most ez jelenleg hogyan működik, mi a tapasztalatotok erről. A másik két téma az lenne, ha tájékoztatók a tervezetről, hogy ha ez megvalósulna, ez egyrészt hogyan érintené a Ti munkátokat, tehát a jogi képviselőt a továbbiakban, tekintettel a perben való szerep megváltozására, illetve az utolsó témaként pedig, hogy a bíróságnak az aktívabb perbeli közreműködéséről mi a véleményetek, ezt hogyan látjátok, hogyan mérnétek fel a lehetőségeit és következményeit. Az egyes témáknál úgy járunk el, hogy körbeadok egy kérdést, az óramutató menetében megyünk sorba. Ha valaki úgy érzi, hogy több időre van szükség, hogy össze szedje a gondolatait, nyugodtan passzolhat, mert utána úgyis szabadon válaszolhat. Az eredeti tervek szerint úgy volt, hogy a három egység között tartunk szüneteket. (Kb. 40-50 perc után tartunk 10-15 perces szünetet. Délelőtt már volt egy ilyen interjú, akkor úgy alakult, hogy a második és a harmadik rész egybeesett, mert kisiklottunk az időből. Az elhangzottakról jegyzetek készülnek, illetve ebben segítségemre vannak kollégáim.) Az első téma tehát, amiről beszélgetni fogunk, az az, hogy mit jelent az anyagi pervezetés ma a gyakorlatban. Milyen korlátokat szab a felek rendelkezési joga az anyagi pervezetésnek?

Ügyvéd 8: Tapasztalataim alapján három fő problémát említenék meg, amely összefügg ezzel a témakörrel, közvetve és közvetlenül is. Az egyik tapasztalat, hogy a bírók nagy része, a vegyes színvonalú jogszabályi állományt megpróbálja szó szerint alkalmazni, és ezáltal születik nagyon sok vitatható, nem egyértelmű döntés. Miközben a bíró a szünetben, vagy az ítélet végén maga is elismeri, hogy marhaság a döntés, amit hozott, mert az úgy nem jó. Ebbe 25 év alatt sikerült sokszor belefutni, mivel azt mondja, igazam van, de ott van az a szó és nem találta, hogy az miért van ott, de úgy gondolja, neki azt kell döntenie, mert az le van leírva.

Moderátor: Ez az anyagi szabályok érvényesítése, nem annyira a pervezetés kérdése.

Ügyvéd 8: Pervezetéshez ez ott kapcsolódik, hogy a legtöbb esetben ez a döntésből derült ki, hogy így gondolja. A pervezetésben gyakorlatilag nem derül ki, hogy mire gondol, ez leegyszerűsítve. Nem derül ki, hogy mit lát problémának, mit lát nem egyértelműnek. Előfordult a 25 év alatt, hogy magából az ítéletből derült ki nemcsak, hogy mit gondol egy konkrét jogszabály értelmezéséről, hanem az alapokról is, mert mondjuk a tényállást is rosszul értelmezte, vagy nem értelmezte. Ha egy bíró iratot ismertet, akkor abból nagyjából látom, hogy érti-e az ügyet vagy nem. Legtöbb esetben nem érti az ügyet, ezek nem egyszerű ügyek általában. Azért mert talán 100 valahány ügy közül nem jutott rá ideje. Ez egy végtelen kérdés. Azt gondolom, hogy rossz dolog, hogy az esetek jelentős részénél az elsőfokú ítéletben derül ki, hogy mit gondolt a bíró, vagy mire nem gondolt. Ha lát arra valami utalást a jogi képviselő, akkor tudja, hogy arra reagálni kell. Hogy meg tudja-e győzni a bírót, vagy nem, az igazából másik kérdés, azt eldönti a bíró. Ha fel sem merül egy probléma, és sajnos tényleg több ilyen helyzet volt az elmúlt 25 évben, hogy az elsőfokú ítéletből derült csak ki, hogy a bírók a tényállást sem értették, kimaradt igen lényeges körülmény, pedig benne volt az iratokban, csak lehet, hogy elhúzódt az ügy 3-4 évig, és utána nagyon nehéz azzal mit kezdeni. A másodfokon egy részével ennek lehet mit kezdeni, bizonyos részével nem lehet kezdeni semmit. Ez nagyon fontos dolog, erre nagyon jók lennének az új szabályok, erre adnának megoldást. Az anyagi pervezetésnek újra gondolása fontos. Nekem van egy régi főbiám, hogy a versenyhivatalnak van egy joggyakorlata, amit nagyon szívesen látnék a polgári perekben. Méghozzá egy előzetes állásfoglalás. Gyakorlatilag a döntés tervezetét ki kell adniuk, meg kell küldeni és arról van egy kötelező tárgyalás, ahol arra a felek arra reagálhatnak. Sokkal jobban látszik a versenyhivatali eljárásokban, hogy mire fókuszál, mit

hogyan ért, mit miért tesz, és arra lehet reagálni. Ott is az esetek nagy részében nem változtatja meg az álláspontját az eljáró tanács, de egy részében igen. Az érvek működnek. Egy ilyen nagyon jó lenne a polgári ügyek egy részében, biztos. Legyen egy előzetes döntés, ami egy kötelező eljárási lépés lenne, amiből látható, hogy a bíró mit értett meg az ügyből. Az, hogy milyen eljárásjogi súllyal jelenik meg, az a nagy kérdés az új törvényben. Ez nagymértékben segítené a dolgot, csökkentené a jogorvoslatok számát, több esetben lehetne eljutni egy igazságosabb ítélethez, vagy jogszerűbb ítélethez és kevesebb téma maradna a vitatásra, ami meg kevesebb, az nyilván gyorsabban tud haladni a másod-, meg a rendkívüli fórumon is. Ez az egyik nagyon fontos tapasztalat. Van olyan bíró is, aki nem ezt a nézetet vallja, és azt mondja, hogy lehet, ide az van írva, de már olyat is hallottam, hogy az új alaptörvényre hivatkozott és azt mondta, hogy neki ott vannak jogai, hogy ő hogyan gondolkozzék, és ennek alapján levezetett egy egyébként helyes ítéletet, és a másodfok is úgy találta. Jogpozitívista módon nem biztos, hogy meg lehetett volna hozni azt az ítéletet. A harmadik probléma, amit említenék, nem biztos, hogy a konkrét kérdésre válasz. 2004-ben volt az EU csatlakozás, azóta kellene az EU-s jogszabályokat alkalmazni. 10 év elteltével jelenik meg több esetben a bírói munkában, illetve az ítéletekben. Az más kérdés, hogyan és milyen mélységig, de most lehet azt látni, hogy talán 10 év után ez kicsit átment a gyakorlati irányba. Bármilyen változtatásnak a hatásmechanizmusára időt kell szánni és gondolkodni kell, hogy mi van az átmentben is. A Ptk.-ról, amely 1 éve lépett hatályba, annak kapcsán egyre több helyen fejtem ki azt a véleményemet, hogy óriási jogi kockázat kerül a magyar gyakorlatba. Sok olyan konkrét ügy van, ami nem egyértelmű, nyilván új a törvény, nincs kommentár, gyakorlat nulla. Tapogatózik a jogász társadalomnak jó része, hogy hová fog ez fejlődni. Van egy jogbizonytalanság ennek eredményeként. A másik pedig, hogy három fajta csoportja van a jogászoknak megítélésem szerint. A többség, aki a régi Ptk-t tanulta és aszerint dolgozott. Az újat olvasta, tanulgatta, és valamit ismer. Van egy szűk réteg, aki részt vett a megalkotásában, ők a leginkább tudói is ennek. Van továbbá a legfiatalabb generáció, akik most jönnek ki az egyetemről, ők már az újat tanulják, a régit már nem. Egy szűk réteg pedig, aki most szakvizsgázik, aki még a régit tanulta az egyetemen, de már az újból kellett neki állam-, vagy szakvizsgázni és emiatt kénytelen mindkettőt ismerni. Mindennek eredője az, hogy a konkrét jogesetben, és nem feltétlenül perről beszélek. Ezeknek az elemzése, felhasználása nagyon nehéz és sok kockázatot rejt magában. Visszatérve a kérdésre, külön kellene foglalkozni azzal, hogyan fog átmenni a gyakorlatba, akármi lesz is ennek a vége, hogyan fog megvalósulni. A bírók vonatkozásában is, mert nyilvánvalóan emberek vagyunk és különféle, tapasztalatok, felkészültségi lehetőségeik vannak, ezeket átlátni.

Ügyvéd 9: Én is a meglepetés ítéleteken keresztül közelítettem meg a kérdést, saját tapasztalatból. Annyit tennék hozzá, hogy az iratismertetés is megtévesztő, mert az ember elírhatja magát. Ez különösen akkor igaz, hogy ha évekig elhúzódó ügyről van szó. Utólag kiderül, hogy nem is érte meg, gyakorlatilag kiderül, hogy egyik félnek sem érte meg a pereskedés. Megnézném, melyek azok a perjogi eszközök, amelyek jelenleg is a bíróságoknak a rendelkezésére állnak. A bizonyítási teherre való kioktatás is magába rejthetné azt, lehet egy jogi lépcső, hogy ne az legyen, hogy az ítéletből kiderül, hogy elő kellett volna még terjeszteni egy bizonyítást, és mivel ez nincs meg, ezért a keresetet elutasítja. Vagy fordítva, adott esetben a másik irányból. A másik ilyen perjogi eszköznek tartanám a közbenső ítéletet, vagy adott esetben a részítéletet, ami egy előzetes betekintés. Alperesi pozícióban, még jelölt koromban, egy kivitelezési szerződés alapján az volt a kérdés, hogy fennállt-e egyáltalán a felek között a jogviszony, a másik kérdés pedig a követelésnek az összecszerúsége volt. Alperesi álláspont az volt, hogy egyáltalán nem állt fenn jogviszony, ezért különösebb előterjesztés, vagy más bizonyítási indítvány nem volt, mert minek, ha egyszer nem volt jogviszony. Ezek után jött egy meglepetésszerű marasztaló ítélet a teljes követelésre, és már el voltunk késve az összecszerúségre vonatkozó bizonyítási indítvány ügyében. Az újdonságok tekintetében nem tudok nyilatkozni, kevés időnk volt, de amikor megnéztem, hogy melyik részét nyomtassam ki, ott láttam egy-egy érdekes részt. Ha jól értettem, lenne egy olyan elképzelés, hogy gyakorlatilag akkor ismerné meg a másik fél a keresetlevelet, amikor már tisztázódott, hogy mi annak a tartalma. Mert egyébként az ügyvédek gyakran nem jól terjesztik elő, vagy később jönnek rá, hogy mit is kellene tenni. Ez nem lenne rossz dolog, ha már a hiánypótlások elrendelésénél, illetve a tárgyalás előkészítésénél a bírók eszközöket is kapnának és élnének is ezekkel, hogy a bírók nem a tárgyalás előtt olvassák el a dossziét, mert erre is vannak példák. Ilyen módon játszhatnának egy olyan szerepet, hogy utána már egy profi keresetlevél elbírálásában vehessen részt a perben. Az előzetes konzultáció kérdéséről nem tudom, hogy ezt mennyire fogadnák el igazságosnak az ellenérdekű felek.

Ügyvéd/Bíró 11 10: Nekem ellenkező tapasztalataim vannak ügyvédként is, bíróként is. Bíróként speciális, mert közigazgatási ügyeket tárgyaltam, ott más az eldöntés. A jelenlegi szabályozás rendkívül zavart, és történetileg is véletlenszerűen alakult. A Pp. eredetileg a teljes anyagi jogi kioktatásról szólt még az 50-es években, ez követte az, hogy csak a jogi képviselővel nehezen járó félnek az eljárási jogairól kellett kioktatni, azután a bizonyítási kötelezettségről és a teherről. Csak közvetett módon van lehetőség a rendelkezési jog betartására. Ügyvédként nekem is számos meglepetés ítéletem volt, ez így van. Nem volt

kommunikáció az ügyekben. Bíróként még azt látom, hogy nagyon sok kolléga hasonló módon oldotta meg az ügyet. Egy darabig próbáltam a kettős szerepfelfogás mentén eljárni, és a végén rájöttem, hogy sokkal jobb, ha az ember kommunikál. Rendkívül zavaros a víze a Pp.-nek. 96-98-tól egy ilyen passzív angolszász-szerű bírói szerepfelfogás jött be, ami nagyon kényelmes egyébként, de nem jó sem a feleknek, sem a pernek. Nem alakult ki az a fajta jogpolitikai szerepfelfogás sem, amihez ez a szabályozás rápasszolt volna. A másodfokú bírók még nagyobb gondban lehetnek, mert ott sincs bizonyítás, teljesen meglepetésszerű ítéletek vannak.

Ügyvéd/Bíró 11 11: Mindannyian vissza tudunk emlékezni arra a ritka pillanatra, amikor félszavakból megérti magát egy bíróval az ember, és arra is, amikor fél szavakkal megérti magát egy ügyvéddel. Valahol ezt egy minőségi kérdésnek tekintem. Ha jó minőségű, felkészült és jó szakemberek vannak mindkét oldalon és eljön ez a ritka pillanat, ezt kellene valahol elősegíteni. Ez nem a Pp., hanem nyilvánvalóan az oktatás, az egyébként a terepe. A meglepetés ítéletekre én is emlékszem, azt gondolom, hogy én most már ismerem a meglepetés előkészítő iratot és a meglepetés félnyilatkozatot is. Ez ugyanolyan módon, megint az alapvető meg nem értésnek a kérdése, tehát bíróként kerültem abba a helyzetbe, amibe egyébként ügyvédként is, azt gondolom, hogy kristálytiszt a levezetésem. A jegyzőmnek a fájdmára, hosszú jegyzőkönyveim vannak, mert próbálok elérni azt a pontot, amikor azt látom az ügyvédeken, akiket én kollégaként és partnerként tekintek ebben a helyzetben, hogy megértettük egymást. Ez egyáltalán nincs mindig így. Azt gondolom, hogy ennek a problémának két vége van. Legalább olyan problematikusnak tartom a bírói végét, mint amilyen az ügyvédi vége. Mármint olyan esetben, hogy ha ez elmegy egymástól, ezt is egy minőségi kérdésnek tartom. Jól felkészült bíró, jól felkészült ügyvéd, mármint olyan, hogy jó képzettségű és az ügyből is jól felkészült, az csodákat tud tenni, de ez rendkívüli állapot.

Moderátor: Ennél a Pp. szabályai se pro se kontra nem játszanak közbe? Van-e olyan szabály, ami akadályozza vagy segíti ezt a helyzetet?

Ügyvéd/Bíró 11: De, azt gondolom, hogy igen, a régi Pp. is képes, és az új is képtelen ezt előkészíteni, attól függően, hogy milyen kezekbe kerül az ügy. Az, amit most elkezdünk, az osztott perszerkezetű csodafegyver, azt gondolom, hogy a jelenlegi Pp. keretei között, azért már rendkívüli időtartamban, szűk keretek között, ebben is megvannak azok a lehetőségek. Nincs akadálya annak pl., hogy a jogalap és összecszerűség tekintetében elkülönüljön a bizonyítási eljárás, sőt azt tudom mondani, hogy nem egy bíró ügye került hozzám értelemeszerűen. Sok régi ügy került hozzám, jogalap bizonyítása nélkül már régen belementünk az összecszerűségnek valamilyen hihetetlen mélységű bizonyításába. Azt gondolom, hogy megvannak a lehetőségek, nem szimpatikus gondolat, amit mondok. Lényegében, hangsúlyozom, jogászokról összességében beszélek, ahhoz a felkészültségi szinthez kell determinálni valahogy azokat a szabályokat, amivel számolni kell. Ebben az esetben látom helyét annak, hogy kvázi „sorvezetőt” adni a bírónak és az ügyvédeknek is, ami alapján a Pp. szabályok határozzák meg, hogy mik azok, amik gyorsítják az eljárást. Tapasztalatom ügyvédként és bíróként is, hogy ez működik, a jelenlegi alapon is működhet, de rendkívül sokszor nem működik, mert ha van egy, leegyszerűsítve: jó bíró és rossz ügyvéd, meg fordítva, akkor kész, azzal az ember nem tud mit csinálni. Bíróként is megélem azt, hogy ez biztos félreérthetetlen, és aztán mégis félre lehet érteni, ugyanezt persze ügyvédként is megélhettem. Amit előttem mondtak, hogy a bíró nem érti meg, hogy abból derül ki, hogy megértette-e azt a keresetet, akár tényállás, akár a jogi érdek vonatkozásában. Felettébb sokszor látszik ez a másik oldalról is, hogy értse már meg az a jogi képviselő, hogy itt az, amit ő mond, akár a tényállás, akár a jogállapítás vonatkozásában Makó és Jeruzsálem távolságra van egymástól, és nem hozható össze. A jelenlegi Pp. alapján is meg lenne a kerete a perkoncentráció elve érvényesülésének, de azt gondolom, hogy az adott személyi és egyéb feltételek mellett indokolt, hogy ennek legyen egy sorvezetője, tehát részletesebb legyen.

Ügyvéd 12: A gondolatmenetemenk nagyon egyszerű a sémája. Azt gondolom, hogy 5-10 éves perekben az az ügyfél is elveszíti az érdeklődését, aki pernyertes. Egy idő után nincs relevanciája annak, hogy az igazságot a bíróság hova pozicionálja. Minden olyan eszköz, ami ezt segíti elkerülni, az szerintem üdvözlendő. Az én szempontom ez. Ha a hangsúlyok változnak, egy nagyon eltérő rezsimtől én félnék, de az már nagyon sokat segítene. Mondok egy általános példát. Abban a rezsimben, ahol a legkönnyebb elérni, hogy felfüggesztő végzés szülessen, és a legnehezebb, hogy ideiglenes intézkedés és részítélet, vagy közbenső ítélet szülessen, az biztos nem jó. Ahol a bíróság is a menekülési útvonalakat keresi, az egyáltalán nem jó rezsim. Ott valamit biztosan módosítani kell. Ha az anyagi pervezetés funkciója az, hogy készítse a bírót és a képviselő feleket is arra, hogy időben pozicionálják saját magukat, akkor ez biztosan nagyon jó. Ha ez a pozicionálás azt jelenti a törvénykezésben, hogy végzés születik róla, tehát akkor az automatikus kérdésem az, hogy köti-e a bírót idő előtt? Mert az én tapasztalatom az, hogy már felmerülnek személyi kérdések, nem tudásban, hanem kapacitásban. Hogy mire a bíró eljut oda, hogy megismeri az ügyet, és az ügyek számánál fogva ismét évente egyszer vagy kétszer sikerül emlékeznie rá, mert ennyit tud egy ügyben tűzni, addigra lemegy a nap. Ha a rezsim arra készíti őt, hogy az elején meg kell ismernie az ügyet, és ki kell taposnia a felekből azt, amit elő tudnak adni, akkor ez biztosan jó. Ha végzésbe foglalja, akkor nekem

már mindjárt felmerül a kérdés, hogy lehet ezt mobilizálni, mert a tapasztalat megint az, hogy mire a bíró a legjobb tudása szerint eljut oda, hogy érdemi ítéletet hozzon, neki is jó esetben többször változik a véleménye. Ezért fenn kell tartani ezt a lehetőséget, hogy akárhogy ismeri meg a keresetlevelet és az ellenkérelmet, azok akármikor érkeznek be, és akármilyen jól vannak megfogalmazva, a bíró akkor sem biztos, hogy a helyes végső következtetéséhez tud eljutni két beadvány alapján, még a jogcím tekintetében sem. Tehát ha az új rezsim ezt köbe vési, akkor azt gondolom, hogy sok kérdés fog felmerülni. Fel fog merülni a res iudicata kérdése, mert ha jogcímhez kötötte a bíró idő előtt dönt, és ez köti őt, akkor az a prejudikáció az nem úgy fog felmerülni, hogy szubjektíve prejudikál a bíró, hanem szerintem úgy, hogy hoz idő előtt egy döntést, amihez kötve van, és bárhogya szeretné, nem fogja tudni megváltoztatni. Ha idő előtt hozza a jogcímhez kötött döntését, akkor ahhoz, hogy az igazság is tudjon működni, a res iudicatát fel kell oldani és azt kell mondani, hogy csak az adott jogcímhez kötött döntés lesz res iudicata, különben az igazságosság borul fel. Azt látom a kapott anyagokban, hogy ez még nyitott kérdés. Azt látom, hogy végzéssel kell lezárnia, amit én veszélyesnek találok, ezt nem támogatnám. Ha ez egy pozicinálás, tehát arra van, hogy mindenki azonos nyelven beszéljen, akkor nagyon pozitív, csak nem látom benne azt, hogy azon kívül, hogy a bíró eljut a jogcímig, az anyagi jogot felmutatja és az orra alá dörgöli a feleknek vagy inspirálja őket arra, hogy ők is jussanak el addig, ameddig ő gondolatban már eljutott, az ne húzná el a pert. A per tárgyában azt látom az elhúzóadás kapcsán, hogy per előkészítés az egyik kérdés, ahol el tud húzódni. A perelőkészítés az csak az egyik probléma. Sokkal nagyobb problémának látom a bizonyítási eljárást, illetve az is rezsim függő. A bíróság, az én tapasztalatom szerint azon az álláspontom van a bizonyítás tekintetében, hogy bizonyítást nagyjából a felek határozzák meg, a bíró nem tartja kézben és ennek egyszerű oka van, egyik bíró sem teszi ki magát annak, hogy másodfokon visszadobják az ítéletét, azért mert bizonyítási indítványt nem fogadott el. Minden bizonyítási indítványt elfogadnak, ettől minden kicsit bonyolultabb per azonnal 100 lábú pókká válik, és azon megy a felek küzdelme, hogy ezeket a felesleges lábakat valahogy levágják, és ez önmagában éveken át tart. Amit nem látok az előterjesztésben, hogy magával a bizonyítási eljárással ez a kodifikációs folyamat egyáltalán foglalkozna-e. Azt látom, hogy az okirati bizonyítékokkal nem kell nagyon foglalkozni, azok helyén vannak, esetleg a külföldi okiratokkal kell foglalkozni. Szakértői bizonyítással is kell foglalkozni, óriási probléma van a szakértői bizonyítások körében, de nem látok semmit az előterjesztésben. Ha a fő cél az, hogy hatékonyabbak és rövidebbek legyenek a peres eljárások, akkor azt gondolom, hogy erre a második fázisra is fókuszálni kell.

Ügyvéd 13: A perelőkészítésben én magam sem látok igazából problémát a mai Pp-ben. Ez lehet, hogy abból ered, hogy ugye nálunk az ügyek nagyon speciálisak, és tulajdonképpen az alperesi képviselők is sok esetben azonosak, illetve a tanácsok is a bíróságon, viszonylag kevés számú bíró tárgyalja az ügyeket. Nálunk fél szavakból is értjük egymást, és az anyagi jogi, eljárásjogi része is a műhibáknak azért eléggé kikristályosodott. Kvázi mindenki tudja onnantól kezdve, hogy beléptünk a tárgyalóterembe, hogy kinek mi lesz a dolga. Én ebben nem tudok problémákat megfogalmazni. Olyannyira, hogy én a magam részéről a bírói közreműködést néha kicsit soknak is érzem a perekben, ami ahhoz vezet, ez az én tapasztalatom, bár ezt mindig azt gondolja, akinek az intézkedés nem megfelelő, hogy kicsit részleghajlást is eredményez néha. Szakértői szóbeli meghallgatás volt egy tárgyaláson, mindenki észrevételezi az elhangzott szóbeli szakértői véleményt, majd a bíró felteszi a kérdést, hogy van-e valakinek bizonyítási indítványa az elhangzottak kapcsán. Az alperes nyilatkozik, hogy nincs, felperes is, hogy nincs. A bíró berekeszti a tárgyalást, majd ezt követően megnyitja a tárgyalást, mert neki a szakvélemény kapcsán kérdései merültek fel, és ismételten felhívja az alperest, hogy akkor a megjelölt, számára kérdéses témakörök tekintetében van-e bizonyítási indítványa. Azt gondolom, és itt kapcsolódnék a professzionális perbeli képviselőhöz, hogy egy megfelelő felkészültséggel rendelkező ügyvédnek egy ilyen szituációban, főleg aki ilyen perket tárgyal, tudnia kell, hogy mik azok, amik a szakértő részéről elhangzottak, annak milyen anyagi jogi értékelése lehet, ismernie kell az eljárásjogi rendelkezéseket a bizonyítási terhet. Ez elvárható egy jogi képviselőtől. Nem szorul a fél külön tájékoztatásra a bíró részéről, mert, hogy az adott esetben, pl. az addig nyeresre álló felperes vonatkozásában azt jelentheti, hogy ha ennek kapcsán szakértői kiegészítésre kerül sor, akkor megfordul az eddigi bizonyítás eredménye. Nem tartom pozitívnak, mert a bíró ilyen értelemben a végső döntést is befolyásolni tudja. El kell döntenie, hogy anyagi igazságot szeretnénk, és igazságot szeretnénk szolgáltatni, vagy ami most is a Pp-ben van, és ez kikerült belőle, hogy a jogszabályoknak megfelelő döntést kell hoznia a bírónak. Akkor viszont ezt alapelvi szinten rögzíteni kell a Pp-ben, hogy mi lesz innentől kezdve a cél. Ügyvédi szemszögből azt tudom elmondani, hogy a bírónak milyen szerepet tulajdonítunk, az ügyfelek vonatkozásában. Ha a bíró segítő szándéka nagyon aktívan megnyilvánul egy perben, akkor a jogi képviselőknek gyakorlatilag nem lesz feladata, illetve az ügyfél mi alapján fog jó, vagy jobb jogi képviselőt választani, hiszen számára tökéletesen irreleváns lesz, mert hiszen a bíró úgyis elvégzi a perben az ő jogi képviselőjének a feladatát. Szerintem teljesen megfelelő a rendszer, kicsit még negatív irányba is, túl aktív. Én az angolszász amerikai modellel értek egyet. Azzal, hogy sem a jogi képviselőt, sem az ügyfelet nem kezelhetjük gyerekként, és felelős döntéseket kell meghozni a jogi képviselő kiválasztásakor is, és akkor is,

amikor a fél arról dönt, hogy választ-e jogi képviselőt. Az eljárás elhúzódása vonatkozásában még annyit tennék hozzá, hogy nekünk is a bizonyítási eljárással van problémánk és a szakértői történet az nagyon kulcsfontosságú kérdés lenne, ennek az újraszabályozása valamilyen formában. Nem feltétlenül a Pp. keretein belül, de a szakértő törvényt és a rendszert át kellene alakítani, mert egy évet, 2 évet kell várni hazánkban egy szakvélemény elkészülésére és innen még kiegészítés, stb.. Nálunk az eljárás elhúzódását csakis a szakértők okozzák. Még egy dolog van: a mulasztás jogkövetkezményeinek a nem alkalmazása a bíróságok részéről. Ez megint azzal kapcsolatos, hogy mi a feladata a bíróságnak, az anyagi vagy formális igazságosság kiderítése. Ha elkészünk a bizonyítási indítvánnyal, van, amikor 2 hónapot, de az per legalább 2 éves elhúzódását fogja eredményezni, tehát alkalmazható lenne a mulasztás, de nem alkalmazzuk, az anyagi igazságosság miatt nem.

Ügyvéd 12: A régi Gt. alapján volt egy olyan időszak, amikor a bejegyzési kérelmet a normális ügyvéd úgy fogalmazta meg, hogy a lehető legkevesebbet írjon, és csatolja, amit kell, mert a hiánypótlás megfogalmazta mindig azt, amit be kell csatolni. Akkor legalább látta az ember az adott cégbíró milyen. Ettől tartózkodni kellene.

Ügyvéd 14:

Ha zárt szobából hallanám a beszélgetést, akkor meg tudnám mondani, hogy ki volt az, aki fiatalabb kolléga, ki az idősebb. Az aktuális jogpolitika az mindig meghatározó volt a jogalkotás területén, mind az anyagi, mind az eljárásjogi szabályok megalkotásánál. Sokszor még a társadalmi viszonyokat se vették figyelembe, és úgy alkották meg ezeket, aminek mi vagy elszenvetői voltunk, vagy alkalmazói voltunk. Ez a jelenlegi helyzet abba az irányba mutat, mintha egy szolgáltató bíróság koncepciója valósulna meg, és ebbe az irányba kívánnak elmenni. A legfőbb szempont az szinte mindenhol, hogy gyorsítani, gyorsítani, gyorsítani kell. A gyorsítással azonban vigyázni kell, mert az mindig magával hozza a hibázás lehetőségét. A hibázás lehetősége akkor, amikor egy embernek az életét meghatározó jogviszonyok kezeléséről van szó, nagy kockázatokat rejt. Sokszor egy elhibázott, rossz és gyors ítélet, amire másodfokon azt mondják, nem foglalkozunk ezzel, kis jelentőségű ügy, hagyjuk helyben, nagy károkat tud okozni. Ennek persze az ellenkezője is igaz, hogy másodfokon sokszor a polgári törvénykönyv korlátai miatt, vagy arra hivatkozással nem azt mondják, hogy korrigáljunk és akkor esetleg valami korlátozott bizonyítást, ha adna a Pp. akkor, ha azt behoznánk, akkor el tudjuk dönteni másodfokon. Ha valami kimarad, akkor hatályon kívül helyezik az eljárást, ezek miatt sokszor nagyon hosszúra nyúlik valóban egy-egy ügy, de azzal teljesen egyetértek, hogy szerintem a jelenlegi polgári peres eljárás is lehetőséget ad arra, mint amit az osztott perképviselőben akarnak koncepcionálisan átvinni, hogy vannak olyan ügyek, amire lehet közbenső ítéletet hozni, ez mindig az adott ügyre lebontva mutatja meg magát. Nekem jó véleményem van a bírói munkáról, persze elvételre vannak olyan esetek, amikor nem, ez mi a munkánk kritikája is lehet adott esetben. Összefoglalva, azt gondolom, hogy talán ez a gyorsítás jelent számomra problémát. Az eljárás során a túlzott kitanítás, amikor a bíró olyan szinten kénytelen orientálni a feleket, hogy adott esetben megváltoztatja a felperes vagy alperesi álláspontot is, ami szerintem nem teljesen jó, mert ez még a fegyver egyenlőség elvét is sértheti adott esetben.

Ügyvéd 15: A legvégén nyilvánvaló, hogy az álláspontunk találkozni fog a korábban szólókkal némely pontokon. Elhangzott a passzív bírói szerepvállalás. Van, akinek ez kedvezőbb, vagy kedvezőbb, ezzel magam is így vagyok. Nyilván arra gondolunk, hogy jogi képviselővel eljáró félről beszélünk, szóba sem jött eddig az olyan eset, hogy a fél önmaga járt volna el, arra el tudok képzelni egy másfajta metódust, de az anyagi pervezetés körében álláspontom szerint jelenleg is számos lehetőséget biztosít a Pp., ha ezt nem is mondja ki kifejezetten bizonyos pontokon. A tények megfogalmazása igenis egyfajta jogász felelősség is, amikor az ügyfelét képviseli az ember, és igenis mindent teljes körűen kell előadnia ma is az eljárásokban. Abban az esetben, amikor észleli, abból is következtethet, ahogy a bíró ismeret, hogy milyen tényekkel találkozott, és mi az, amit ő is befogadott azokból az iratokból. Maga is egyfajta visszajelzésként érezheti, hogy mi az, ami a bírónak teret nyer a gondolkodásában, ami az esetleges ítélet alkotás során is szerepet fog kapni. Ha úgy látja, és ez talán rossz hasonlat, hogy ez igazából egy sakk játszma, és látnunk kell a következő lépéseket, hogy valamely tény kimarad a tényállásnak a felállításánál, akkor neki is támogatólag kell fellépni. Ez ma is így működik a jogi képviselő munkájában. Hangsúlyt kell adni azoknak a tényeknek, amelyek esetlegesen kimaradtak volna. Ez a fajta felelősség amúgy érdekes gondolat, ahogy olvastam a koncepciót azzal kapcsolatban, hogy ha folyamatos kioktatásban részesülnek a felek, akkor tulajdonképpen az ügyvédi műhibáknak a száma jelentősen lecsökkenhetne, amennyiben teret talál a bírói kioktatás. Hiszen minden egyes hibára felhívják majd a figyelmet a kollégáknak, innentől kezdve ez egyfajta valós biztonságot jelenthet, de a kihívást is csökkenti jelentősen. Az anyagi pervezetés körében ennyit kívántam elmondani. Azzal kapcsolatban, ahogyan a kollégánál is említette már korábban, a bizonyítással kapcsolatban látunk mi is problémákat. Szintén egészségügyi kártérítési perekkel foglalkozunk, a szakértői bizonyításban szintén látunk problémákat, de ezt nem annyira a bírósági eljárásban, inkább a szakértő intézményével kapcsolatban, a munkájában, valamint a szakértői intézetekkel kapcsolatban. A bizonyítási

teher kioktatásával kapcsolatban még annyi, hogy valóban letisztult a gyakorlat az egészségügyi kártérítési perek körében, és így a bizonyítási teherről való kioktatás is 99%-ban azonos, de előfordul, hogy attól eltérő. Most tényleg kérdéses lesz, hogy ez a kioktatás, amit a bíró ad, mennyiben köti a feleket. Jelenleg, ha kapunk egy ettől eltérő kioktatást, akkor nyilvánvalóan azt kevésbé vesszük figyelembe, és majd a jogorvoslat során megpróbáljuk ezt valahogy módosítani. Ha ez nem igazodik az általunk elfogadott gyakorlathoz, akkor nyilvánvalóan ezt a kioktatást sem tudjuk befogadni, kérdés, hogy majd a későbbi eljárásokban ez hogyan lesz alkalmazható, mennyire lesz befogadó a jogi képviselő ezekkel a kioktatásokkal kapcsolatban.

Moderátor: Van-e olyan ügytípus, amit jellegzetesnek gondoltok, ahol problémák vannak a felek rendelkezési jogainak az érvényesítésével?

Ügyvéd 8: Nem emeltem érveltem, hogy a bírónak kellene aktívabban vezetni ezt a pert. Amit én próbáltam érzékeltetni, az egy teljesen más típusú, a per más szakaszában, és bizonyos igen komoly, aktív ügyvédi előkészítő munkát, illetve tárgyalást követően megfogalmazott, kvázi ítélet tervezet, egy kötelező ítélet tervezet, amire kötelezően a tárgyaláson lehetne reagálni, mielőtt az végleges. Nem azonos a kioktatással, meg azzal, hogy az ügyvédek ne csináljanak semmit, várják, hogy a bírók anyagi pervezetésben gyakorlatilag megoldjanak mindent. A kettő probléma más, két különböző és valószínűleg ez ügytípusonként különböző. Azt gondolom, hogy az egész eljárás hatékonyságának a növelése érdekében egy komoly előre lépés lenne. Szerintem is veszélyes dolog az a végzés, ami most a tervezetben szerepel. Ehelyett, mielőtt az elsőfokú ítélet megszületik, legyen egy kötelező ítélet tervezet, amit meg kell küldeni a feleknek, amiben benne van az ítélet, amire lehet reagálni, mielőtt véglegesítik. Abból a tényállási hibák, a hangsúlyok, amit a bíró behoz, megállapíthatók. Egy teljesen más kérdés a jogalap kérdésnek a problematikája. Ezt az első fokú eljárás keretében lehetne tisztázni, és nem kellene másodfokról, hatályon kívül helyezés után visszamenni. Az egész folyamatot meg lehetne gyorsítani.

Ügyvéd 9:

A felek nyilatkozatása kimaradt a beszélgetésből. Ez főleg alperesi pozícióban lehet egy pertaktika, hogy nem teszek semmire nyilatkozatot, ez is a bizonyítás felvétel körében a tényállás megállapításának egy eszköze. Ezt lehetne hangsúlyosabbá tenni, és a nem egyértelmű nyilatkozatokat orvosolni vele, kiderülne ugyanis, hogy mit akarnak a felek. Ez átvezet az ügytípusokhoz, lehet egyrészt szegmentálni különböző jogterületek között, másrészt pedig lehet szegmentálni ügyértékek között, ahogyan azt meg is teszi a koncepció. Beszélhetünk kis értékű perekről, nekem az eddigi tapasztalataim szerint minél szegényebb ügyfélről van szó, annál bonyolultabb ítélet fog előállni. Abban az esetben, ha őket is egyenrangú állampolgárnak tartjuk, akkor viszont nem mondhatjuk azt, hogy mindenki forduljon ahhoz a szakosodott ügyvédhez, aki annak a témának a mestere. Éppen ezért lehet, hogy a bíróságnak is nagyobb teret kell adnia a bizonyítási teher tekintetében az ügyvéd kioktatására, mert lehet, hogy az ügyvéd jó ügyvéd, és sikeresen visz ügyeket, és lehet, hogy nem ismeri annak a szakterületnek a szakzsargonját, akár a kialakult bizonyítási szabályait, vagy bármi mást. Mindenképpen az ellen vagyok, hogy kialakulhassanak „szabadkőműves jellegű” jogterületek, a versenyjog ilyen például. Aki nem vett részt ilyenben, fogalma sincs, miről beszélnek egy ilyen ügyben. Emiatt nem biztos, hogy érdemes szegmentálni.

Ügyvéd 14: A modell, amire a Pp. szabályoz, a klasszikus polgári modell, az egyenlőség a polgári jogviszonyokban és a mellérendeltség elve, ezek azonban nem mindig érvényesülnek, a peres gyakorlatban kisebbségben vannak. A családjogi perekben a Pp. egyértelmű sorvezető. A munkaügyi perekben nagyon nagy gond van, mert nem tudják eldönteni, hogy most a polgárra, a fél egyenlőségre és az új Mt-re visszatérve, valóban a perrendtartásnak azt a gondolkodását kövessék, hogy fegyver egyenlőség van, és nem avatkoznak közbe, vagy amit a közösségi jog is preferál, hogy a munkavállaló oldalán belépve, az asszimmetrikus hatalmi helyzetből kifolyólag „kicsit alányúljanak”. Szerepzavarban van teljes mértékig a munkaügyi bírászkodás. A közigazgatási perekben pedig probléma van az alperesekkel.

Ügyvéd/Bíró 11: Ezt a bizonyos előzetes ítéletet abszolút ellenzem. Az ügytípusokkal kapcsolatban annyit mondanék, hogy ha jó minőségű ügyvéd, bíró találkozik, akkor ezek a kérdések megoldhatók.

Ügyvéd 12: A kereskedelmi ügyekben kellene a legnagyobb flexibilitást biztosítani, azok az ügyek a legtürelemtelenebbek. Azt nem lehet érzékeltetni, pedig én nagyon pozitívnak tartanám, ha minden olyan eszköz biztosítva lenne, ami az ügyek normális menete mellett hagyja, hogy a felek járják a maguk útját. Ebben eszközöket kellene teremteni. Itt van például a bírói letét kérdés. Kereskedelmi ügyekben például az jó megoldás volt, hogy bírói letét mellett magának az ügynek a jogalapja eldőljön, de mindegyik fél biztonságban legyen a maga módján. Vagy ideiglenes intézkedéssel biztonságba legyen helyezve az a fedezet, ami az anyagi jogi kérdést később eldönti. Ezzel szemben ugye azt látjuk, hogy a Ptk.-ban a teljesítési letét már nincs benne. A bíróság elzárkózik ettől, bizonytalanság is van. Ha speciális ügyletekről van szó, akkor említeném, hogy az összes ingatlan ügylet, ahol egyébként jogellenesen jelzálogjoggal terhelt, az most abszolút megoldatlan, nem tudunk olyan megoldást felajánlani, ahol a tulajdonos el tudja adni az ingatlanát, ahogy szeretné, tehermentesen.

Moderátor: Ezek anyagi jogi problémák.

Ügyvéd 12: Igen, anyagi jogi probléma, de ha egyébként a bíróság biztonságba helyezhetné magát a fedezetet, akár bírói letétbe is rendelhetné, akkor maga az ügy mehetne tovább a maga lassú módján. Ezek az eszközök lassan kikopni látszanak.

Ügyvéd/Bíró 11: Én annyiban csatlakoznék az előttem szólókhhoz, hogy magam is szerencsétlen dolognak tartottam ezt a kis értékű pert, már a fogalom meghatározása is szerencsétlen. Vissza is lehet élni a jogi intézménnyel, mert magasabb perértéket jelölök meg, beadom a keresetet, és akkor mi van? Akkor általános szabályok szerint lejátsszuk a meccset. Szóval ezekre nem figyeltek oda, ezeket ki kéne takarítani a Pp-ből. Ennek nincs helye a Pp-ben. A fizetési meghagyásos eljárás, az nem peres eljárás, tudja valaki, hogy tartozik, nem tartozik. Kb. 6% vagy aki 8%, az, aki ellentmondással él, nagy része szépen lemegy. Erre nem kellett volna külön eljárási szabályt létesíteni. Sokszor találkoztunk már azzal, hogy egyéni érdekek jelentek meg itt-ott, amikor egy napra hoztak egy jogszabályt, aztán másik nap hatályon kívül helyezték, stb.

Ügyvéd 13: Említettem, hogy egyfajta ügýtípussal foglalkozom. Alapvetően nem látunk benne problémát, maximum kisebb hibákra tudom felhívni a figyelmet. A szakértők, a bizonyítási teher, vagy a kioktatás. Vannak olyan bizonyítási indítványok, amelyekre lehetne nemet mondani, csak tartanak a hatályon kívül helyezéstől másodfokon. A másodfok - álláspontom szerint - joglebontó gyakorlata, hogy minden egyes bizonyítási indítványt be kell fogadni. Ha annak van ésszerű ellenindoka, akkor el lehet utasítani álláspontom szerint. Nagyon jellemző az utóbbi időben, hogy másodfokon hivatalból szakértői meghallgatás történik, és hogy kikerüljék magát a jogszabálysértést, tulajdonképpen annak a félnek a szájába adják a bizonyítás indítványozását, akinek ez kedvez. Ez álláspontom szerint a bírói aktivitásnak és egyfajta módon az anyagi jogi pervezetésnek egy rendkívül negatív oldala.

Moderátor:

Ha a hatályos Pp-re gondoltok, és rá kellene mutatni egy-két szabályra, hogy mi az, ami a véleményetek szerint leginkább akadályozza a gyors és kiszámítható eljárást, mit emelnétek ki?

Ügyvéd/Bíró 11:

Valóban nem megoldás a másodfokú bíróság részéről a hatályon kívül helyezés. Tágítanám a bizonyítási lehetőségek körét másodfokon. Ezzel összefüggésben, ami belefér egy meghatározott keretbe, annak teret kéne adni.

Ügyvéd/Bíró 10:

A perkezdehez nyúlnék vissza. Oktatóként is mindig felvállaltam, hogy szerintem az a modell, hogy beadja a felperes a keresetet, akkor kialakul egy kép, és akkor lesz háromoldalú, amikor az alperes megkapja és idézést és utána az első tárgyaláson otthagyja az ellenkérelmét, nem járható út. Ez nagyon hosszú idő. Az egy más kérdés, hogy a koncepciónak jó ez a változata, hogy most megint a perkoncentrációt egy osztott tárgyalási szerkezetbe vigyük vissza, nekem az a véleményem, hogy ez két különböző dolog, de az, hogy az alperes majd egyszer előadhatja, és még a pergátló kifogásokat az első tárgyaláson adja elő, esetleg a hatásköri kifogásokat, abszolút valaki védekezést terjeszthető elő, ez tarthatatlan. A peralapítás összes kérdésének el kell dőlnie az első tárgyalás előtt. Ezt nem lehet húzni, halasztani. Ezt előszeretettel csináltuk, ha valaki átvette a képviselést, akkor azonnal a pertárgy alakításokkal kezdte a következő tárgyalást. Ez határ nélküli visszaélésre ad lehetőséget ez a szabályozás.

Ügyvéd 14: Nem osztom ezt az álláspontot, az alperesnek lehetőséget kell adni, hogy az első tárgyaláson nyilatkozzon. Ha gyorsítjuk az eljárást, akkor ne szorítsuk be az alperest egy ilyen lehetetlen helyzetbe, hogy kap egy keresetlevelet, és ha nem talál magának jogi képviselőt hosszú ideig, akkor bead olyan beadványt, ami nem jó, mert rá van kényszerítve, hogy nyilatkozni kell. Saját magát hátrányba hozza. Teljesen jó szerintem a korábbi álláspont, én azt fenntartanám.

Ügyvéd/Bíró 11: Én a végét emelném ki, mint alapvető problémát. A keresetváltogatás lehetősége a Pp-nek a jelenlegi szabálya, ami lényegében egy pénzbírságolási lehetőség az, ami a bírónak a kezében van. Aki ezzel él, többnyire belekalkulálja, mint költséget. Ebbe valamiféle módon belenyúlnék, nagyon nehéz kérdés, mert az a közbenső ítélet, aminek az lenne a következménye, ha kell benne hozni egy az osztott perszerkezet között közbenső fellebbezhető végzést, azt gondolom, hogy azért valamiféleképpen a tényállításoknak és a jogállításoknak kell rögzülni egy perben, ahhoz a perhez kötődően. Komoly faktora ez a perek elhúzódásnak, amivel az éppen pervesztes pozícióban álló fél, azért elég gyakran él.

Ügyvéd 12: A tartalmatlan kereset vonatkozásában hiányolom, hogy a Pp. nem teszi a kötelezővé a per megszüntetést. Kell, hogy legyenek minimális kereseti tartalmak ahhoz, hogy egyáltalán elinduljon egy eljárás, ami már költséget okoz. Nagy hibának tartom ezt, és a bírói gyakorlat még inkább lepuhította, olyan esetben is, amikor egyébként a Pp. lehetőséget ad a permegszüntetésre, a legritkábban esetben történik meg, valamint az, hogy a perköltség viselésnek semmilyen köze nincs ahhoz, hogy ki hogyan viszi a pert. Annak, hogy ki mennyi költséget okoz ténylegesen, annak a végkifejletre semmiféle jelentősége nincsen, ebben a bíróságnak nagyobb szabad kezlet kéne adni. Másik oldalról pedig rettenetesen sérelmezem az ügyvédi perköltség megítélését. A legritkábban esetben térülnek meg a költségek.

Ügyvéd 14: Ehhez csatlakozom, teljesen igaza van a kollégámnak. Azért mondom, hogy a keresetváltoztatásnak helye kell, hogy legyen az eljárásban. A polgári ügyekben számtalanszor olyan tények, körülmények kerülnek elő, amire az ember korábban nem számított. Ha kizárjuk ezeket a lehetőségeket, akkor igazságtalan helyzet alakul ki.

Ügyvéd 13: Kapcsolódnék az ellenkérelem kérdéséhez, bár kicsit más szemszögből. Nekünk az a rendszeres problémánk hogy az alperesi ellenkérelmek arról szólnak, hogy vitatom a kereset jogalapját és az összezszerűségét. Ez nem elégséges, mert nem fogjuk tudni, hogy akkor pontosan az alperes milyen tényeket vitat, milyen jogi indokoknál fogva és egy parttalan bizonyítás lesz, mert innentől kezdve gyakorlatilag a bíróság mindenre bizonyítást fog lefolytatni. Ha alperestől nem követelem meg, de akár felperestől is, ennyiben jó a koncepció, hogy igenis legyenek tényállítások, jogállítások, ami igazodási pont lehet a jövőben, sőt egyébként ez másik témakört is érint: van olyan, hogy a bíróság úgy folytat le bizonyítási eljárást, hogy egyáltalán nincs ellenkérelem a perben. Szakértői bizonyítással, egyebekkel lefolyt egy teljes első és másodfokú eljárás, holott ennek a mostani Pp.-ben is elvileg meg kellene, hogy legyen a jogkövetkezménye, csak nem alkalmazzuk. Ugyanide kapcsolódnak a mulasztás jogkövetkezményei, amit én problémának látok, hogy nem adhatunk végtelenül teret annak, hogy a felperes, az alperes, teljesen mindegy melyik fél folyamatosan mulasszon, és ennek ne legyen valamilyen következménye. Szociális vagy bármilyen alapokon, ez nem megengedhető, márpedig a mai bírói gyakorlat ebbe az irányba megy el. Hogy milyen jogkövetkezményt kell alkalmazni, hogy még inkább arra kényszeríteni kvázi a bírókat és a feleket is, hogy a mulasztásoknak lesznek jogkövetkezményei. A másik pedig, ami minket érint, az a szakértői bizonyításnak a rendszere, amiről ez a koncepció nem igazán szól. A magánszakértői kérdéskör vetődött fel, amennyire olvastam, a felek is bevonhatnának magánszakértőt, ez az amerikai típusú rendszer, ez szerintem Magyarországon teljesen egészében működésképtelen lenne. A beszélgetés elején elhangzott az orvosi társadalom hierarchizáltsága, és ez ered egyrészt az ország méretéből, másrészt ebből a hierarchizált viszonyból. Nincs ma hazánkban olyan szakértő, aki pl. egy felperesi oldal mellé oda merne állni és tárgyalóteremben nyilatkozni erről a kérdéstről, mert ennek szakmai következményei lesznek. Van szülészet-nőgyógyászati szakmai kollégium, ahol a tagok előre szeretnék jutni, van ultrahang társaság, ahol szintén. Ahol különböző egyetemek, kórházak képviselői vagy orvosai ülnek, akiktől az adott szakértőnek a jövőbeli szakmai megítélése függ. Ez teljesen nonszensz állapot, ezzel valamit kezdeni kell. A mi javaslatunk szerint erre talán annyi megoldás lehetne, hogy a most is működő szakértői intézetek vonatkozásában egy létszámemelés kellene. Olyannyira, hogy a kompetenciáknak a kibővítése is kellene. Legyen mindenféle szakértője az intézeteknek, és főállásban, rendes fizetésért, kizárólag ott dolgozzanak. Meg lehetne szervezni a továbbképzésüket, de ne vegyenek részt a szakmai hierarchikus rendszerben, ahol egyébként azoktól függenek a szakértők, akik vonatkozásában szakértést kell lefolytatniuk. Ezzel gyakorlatilag megoldódna az időbelisége is a szakvélemény készítésnek, mert ha megfelelő létszámban, megfelelő személyzet van, akik vizsgát tesznek, sokkal adekvátabb szakvélemények is készülhetnének, számon lehet kérni rajtuk az időbeliséget is.

Ügyvéd 9: A mulasztással kapcsolatos probléma szerintem bírói pervezetéssel kezelhető. A jogszabály lehetőséget ad a jogkövetkezmények alkalmazására, van olyan bíró, aki él vele, van, aki nem. Ez szerintem szubjektív elem.

Ügyvéd 8: Elsősorban itt az elsőfokú eljárásnak a szabályairól beszéltünk, és nem beszéltünk a másodfokú, illetve a rendkívüli perorvoslati esetekről. Ezt a meglepetés per problematikát én is említeném. A bírók egyébként sokszor jobban elcsodálkoznak a felsőbb bírósági döntéseken, mint a felek. Lehetetlen helyzetek sorát tudnánk mondani, amikor egy 7-8 éves perben első-, másodfok, négy hivatásos bíró gyakorlatilag hosszú évek után, mindenféle szakértővel jut valamire, és akkor a Kúrián hoznak egy teljesen más határozatot, ez nonszensz. Valahogy szerintem eljárásjogilag kellene ezeket a lehetőségeket valahogy korlátozni. Nyilván nem a bírói mérlegelést kell korlátozni, de ez a meglepetés eredmény kockázata nemcsak az első, hanem a fokok között is súlyos probléma.

Szünet

Moderátor: A következőkben két irányból vizsgálánk meg a dolgot, először is a Ti szempontotokból. Olvasva a koncepciót, mi a véleményetek arról, hogy ha ez megvalósulna, akkor ez hogyan változtatná meg, vagy hogyan érintené a képviselőket? Az osztott perszerkezet, a tervezett kiterjedtebb közrehatási köteleesség megvalósulása véleményetek szerint hogyan érintené az ügyvédi pervitelt? Könnyítené, nehezítené? Esetleg milyen kihatással lenne a megbízóval való viszonyra ezeknek a változásoknak a fényében?

Ügyvéd 9: Ha az ügyvéd biztosra megy, akkor minden lehetséges indítványt előterjeszt. Valóban ezerlábú történeté válik az egész. Ezzel szemben, ha ezek az eljárást gyorsító eszközök meglennének, a bíró kicsit aktívabban avatkozna be a pervitelbe, akkor valószínűleg egyszerűsödne, sok felesleges kör nem lenne. Nyilván megfelelő fenntartásokkal kell kezelni ezt, de el tudom képzelni ezzel a koncepcióval kapcsolatban egy pozitív kimenetet.

Ügyvéd/Bíró 11: Azt gondolom, hogy egy jó minőségű ügyvédi és bírói munkánál a jelenlegi keretek között

is ez adott, de helyesnek tartamán azt, hogy ennek lennének bizonyos, a perkoncentrációt elősegítő szabályai, de nagyon tartanék a perfelvételi és bizonyítási szakasznak ezzel a végzéssel való lezárásától.

Moderátor: Ha jól értem, akkor a jelenlegi anyagi jogi pervitelre vonatkozó szabályok részletesebb kidolgozása lenne jó.

Ügyvéd/Bíró 11: Azt látom, hogy ma is az a józanésznek, illetve a logikának az alapja, hogy osztott perszerkezetben tárgyaljon a bíró, és hierarchikusan tárgyalja a kérdéseket. Én támogatónak tartom az olyan szabályokat, amik erre ösztönzőleg hatnak, de ha ezzel kapcsolatosan valamiféle szigorúbb szabályozás lenne, biztos vagyok benne, hogy a jogászi kreativitás ezt rövid időn belül felülírná. A keresetváltoztatás lehetőségének kellene valami korlátot adni, de nem azt, amit te mondtál. Nyilvánvaló, hogy valamiféleképpen az eljárásnak a két szakaszának beszélő viszonyban kell lenni, e vonatkozásban is egymással, mert ha nem, akkor annak lennének ilyen következményei. Tehát azt gondolom, hogy erre most is lehetőséget ad a Pp., de nem eléggé hatékonyak az eljárások, szükség van a Pp. módosításaira, hajlok erre, hogy így van. Mégis kellene ebbe egy konkrétabb szabályozás.

Ügyvéd 12: Ha a javaslatot olvasom, ott az anyagi pervezetés egy bírói pozicionálást jelent, ebbe beleértve azt is, hogy a tudassa felekkel, hogy milyen anyagi és eljárásjogi jogszabályok között fogunk mozogni. Nem beszéltünk róla, de az egy külön beszélgetést megérne, hogy a precedensjogot, azt már láthatóvá kellene tenni, mert ennek nincs semmi értelme, hogy ott tartunk, hogy a bíróság törvényszéki ítéleteket nem hajlandó - ha még nem jogerős - a perbe becsatolni. Innentől kezdve bármelyik bírósági ítélet is befolyásolja, de legyen így, ha ez a precedens jog, errefelé megyünk, akkor ezt láthatóvá kell tenni, adott esetben a bírónak is láthatóvá kell tenni. A meglepetés erejével hat, hogy ő egy kúriai döntést miért lát analógnak vagy nem. Ha ezt látom a per elején, hogy őt ez mozgatja, akkor tudok ellenérveket hozni, ha ez egy pozicionálás, akkor egyetértek. Ha viszont ez egy közrehatási kötelezettsége a bírónak, az én olvasatomban egy önálló jogorvoslati lehetőséget biztosít, és eszközzé fog válni. Önmagában az, hogy kellő volt-e a közrehatás, kellőképpen teljesítette-e a bíró a kötelezettségét vagy sem, az egy fellebbezési vagy jogorvoslati eszközzé fog válni.

Ügyvéd 13: Az osztott perszerkezettel nem értek egyet, illetve nem gondolom, hogy az gyorsítaná az eljárást. Ma is megvan annak a tere, hogy az első tárgyalás gyakorlatilag egy perfelvételnek minősül. Ha adekvát a keresetlevél, a kollégák felkészültek, a bíró is felkészült, az ellenkérelem az alperes részéről megfelelő, a mai Pp. szabályoknak pl. megfelel. Azzal, hogy nincsenek ma ennek következményei. Valahogy, bár megvan a szabályozás és ma is tulajdonképpen osztva van ilyen formában a perszerkezet, de valahogy mégsem valósulnak meg a Pp. előírások. Valóban a végzés ilyen formában veszélyes, a perben bizonyítási eljárás folyik le, lesznek új tények, nem szabhatunk ennek egy ennyire merev határt. Az aktivizmus vonatkozásában kifejtettem a véleményem, amellet érvelek, hogy professzionális képviselő, akár szakosodott képviselő kell, és nem a bíró feladata az, hogy beleavatkozzon, akár a tényállítások, akár a hivatkozott jogszabályok tekintetében a perbe, és erről a feleket vagy a jogi képviselőt tájékoztassa. Az ügyfél felelőssége, hogy olyan ügyvédet válasszon, aki az adott jogterülettel teljes mértékben tisztában van, akár az eseti döntéseket, és azok tartalmát ismeri. Ügyvédi szempontból azt gondolom, hogy erre kellene menjen az ügyvédi társadalom hosszú távon, már a szakosodás irányába. Bár a folyamatok ennek ellenkezőjét mutatják. A cél ez lenne.

Ügyvéd 8: Az osztott perszerkezettel kapcsolatosan osztom a kolléganóm véleményét. Ezt nem tartom időszerűnek, a jelenlegi szabály is alkalmas arra, hogy megfelelő módon, az első tárgyaláson a tényállás, mind a jogszabályokra való hivatkozás kérdésében a bíró tájékozódjon, illetőleg azt túlzásnak tartom, hogy a bíró legyen az, aki elmondja a feleknek, hogy milyen anyagi jogszabályokat kell alkalmazni. Minek van az ügyvéd? Vannak a Pp-ben olyan jogintézmények, amelyek nincsenek kihasználva. Számtalan esetben volt olyan, hogy beadtam egy egyezségi kísérletre idézés iránti anyagot. Nagyszerű dolog volt, mindent leírtam, tényállást, jogszabályt és rendre úgy kezelték, hogy ez egy keresetlevél. Nem értették meg és nem tudtam átvinni azt, hogy ez egy olyan jogintézmény, ahol leülünk, beszélünk és elmondja a bíró is, hogy neki ezzel kapcsolatosan mi a véleménye, és egyfajta közvetítő szerepet ellátva meg tudunk állapodni. Ezzel fel lehet gyorsítani a jogvita lezárását.

Ügyvéd 15: Az osztott perszerkezet kapcsán azt az álláspontot osztom, hogy nem előrébb vinné folyamatot, hanem inkább kicsit korlátozná, tekintettel arra, hogy más jogorvoslatok nyílnának meg akkor is, ha e körben a koncepció hallgat, és ugye alaki kötelemmel rendelkezne ez a végzés. Ebben a végzésben rögzítik a tényeket, nyilatkozatokat és a bizonyításokat is. Felmerül a kérdés, hogy egy olyan típusú perben, ahol a bizonyítás eredményeként jelentősen megváltozhatnak azok a tények, amelyekre a felek hivatkoznak, rögzült tények esetében mi az a kivétel, amire lehet hivatkozni. Maga a koncepció is azt írja, hogy lehetne majd kivételekre hivatkozni, de ennek a felsorolása nyilvánvalóan nem történt meg, és tipikusan ilyenek az egészségügyi kártérítési perek, ahol két szakértő nyilvánvalóan nem ugyanazt fogja mondani. Lehet, hogy mindkettő megállapítja a felelősséget, de eltérő tények körében és rögzült tények mellett ez így számtalan

esetben eredménytelen perlésre vezethetne.

Ügyvéd/Bíró 10: A minőség volt, ami még előkerült kérdésként. Az fontos dolog, sokszor megfogalmaztam magamban, hogy ha az ember energiát befektet, akkor nagyobb esély van egy eredményes döntésre, feltéve, ha a bíró is ebben partner. Az ügyfélnek sokszor azt mondom, meglátjuk, attól függ, hogy a bírót érdekli-e ez a téma, foglalkozik-e vele komolyan, meglátjuk mi lesz, vagy gyorsan lezárjuk az ügyet, ez egy alapkérdés. A minőség az egy nagyon fontos dolog. Mi alapvetően azért rengeteg mindent beleteszünk egy konkrét eljárásba, a taktikázást is viszonylag szűkre szabjuk. Az osztott perszerkezet nem nagyon fogja befolyásolni azt, amit eddig csináltam. Az összes kockázatával az előttem szólókkal egyetérttek, tehát kérdés, hogy milyen joghatása van annak a végzésnek, amit ott hoznak. A végzéshez úgy gondoljuk, kötve van a bíró.

Moderátor: Vajon ezek a változások kihatnak-e a megbízóval való viszonyokra?

Ügyvéd/Bíró 10: Szerintem nem.

Ügyvéd/Bíró 11: Valaki itt azt mondta, hogy nem lesz szükség ügyvédre, mert azt gondolják az ügyfelek, hogy a bíró megcsinál minden munkát, minden feladatot kioszt, és megállapítja a munkadíját az ügyvédnek, de ez persze poén, nem így van, de van benne egy kis igazság. Ügyvédi pozícióba visszahelyezkedve, úgy gondolom, hogy az ügyvédek pozíciója nem romlana. Nem gondolom, hogy egy jogkereső állampolgár azt mondaná, hogy a bíró úgyis megmond nekem mindent. Erre nem látok reális veszélyt.

Ügyvéd 12: Az ügyfeleket most sem érdekli sem a pertaktika, sem a perstratégia. Csak az eredmény, és az időtartam érdekli.

Ügyvéd 14: A szakmai színvonal fenntartása az ügyvédek szempontjából fontos, én nem kell, hogy elkényelmesedjenek. A per során figyelek arra, hogy a bíró se hibázzon, adott esetben én magam is jelzem, hogy milyen eljárási kérdésbe kellene döntenie. Valahol egy csapatban is játszunk, amikor ott vagyunk a tárgyalóteremben.

Ügyvéd 13: A bírói aktivizmus a kérdés, ez elmosná egy kicsit ügyvéd és ügyvéd között különbséget, és ilyen értelemben az ügyvédi irodák közötti versenyt azért mégiscsak befolyásolná, és az ügyvéd, ügyfél kapcsolatára is hatással lenne.

Ügyvéd 14: Nem biztos, hogy a drága, felkészültebb ügyvédet fogják választani. Vannak bizonyos sztár ügyvédek, akik időnként megjelennek, és olyat mondanak, hogy égnek áll hajam.

Ügyvéd 15: Szerintem ez az anyagi pervezetésre vonatkozik, amik kihatnának az ügyvéd és az ügyfél kapcsolatára, és nem annyira az osztott perszerkezet. Abban a körben, hogy milyen aktivitást fejtett ki korábban az ügyvéd, és milyen tevékenységet, milyen felelősséget vállalt, hogy milyen szakmaisággal látta el a feladatát, lesz változás. Az a kérdés, hogy a bírói tájékoztatás mennyiben fog eljutni a másik fél irányába, aki esetleg eddig nem volt olyan aktív, ellenben a bírói tájékoztatásra majd aktívabbá válik.

Ügyvéd 12: Nem annyira érzem, hogy az itt az ügyfél, ügyvéd kapcsolatával lenne releváns a változás, azt viszont érzékelem, hogy sokkal inkább bele tud szólni a bíró és a képviselő felek kapcsolatába. Ha a jogszabály szerint a bíróságnak kötelezettségei vannak az ügyvédekkel szemben, akkor az az együttműködés, ami helyel-közzel működik ma a bíróságon, úgy gondolom szünetelni fog. A bíró csak azt érzi, hogy ő látja el azt a feladatot, amit a képviselőnek kellene teljesíteni.

Ügyvéd 8: Nem gondolom azt, hogy reális feltételezés, hogy egy folyamatban lévő perben, ahol még a bíró gondolatai is alakulnak, hogy akkor az egyik oldalt kvázi előnybe hozó mélységű tájékoztatást tudna adni. Miről adna? A hölgyek perei itt elég speciálisak azért, ott a jogalap ugyanaz, általában azonban a bizonyítástól függ minden, a jogalap a legfőbb vitatott kérdés az ügyek jelentős részében. A legegyszerűbb ügyek szoktak a legbonyolultabb kuszasága lenni. Miről fog a bíró tájékoztatni?

Moderátor: Nézzük meg a másik oldalon, hogy a bírótól mit várunk? Felteszem azt a hipotetikus kérdést, hogy egyetért-e azzal, hogy az érvényesíteni kívánt jogot a tények előadásában megjelölni nem lehet? Valaki besétál a bíróságra és elmond egy sztorit, akkor ez most mi? A kérdés úgy folytatódik, hogy a perhatékonyságra tekintettel, akkor itt aktívabb bírói magatartásra lenne szükség, vagy pedig a jogvita azonnali lezárására? Nincs csak tényállítás. Próbálja-e kideríteni?

Ügyvéd: Ez a panasznapokon megvalósult. A bíróságok ezt felvették.

Ügyvéd: Jelenleg ténylegesen ez történik, ugyanis a gyakorlat szerint a kereseti kérelemhez kötöttség azt jelenti, hogy a félnek az összegszerű követelésére korlátozódik, de nincs jogcímhez kötöttség. Igen nagymértékben el lehet térni a kereset egészétől, és pontosan ez az, ami miatt meglepetésszerű ítéletek születnek, mert egyszer csak a végén derül ki, hogy a bíró milyen jogalapon ítéli meg ezt az ügyet. Pártolnám kicsit az aktívabb közreműködést vagy, hogy hamarabb színt valljanak a felek és a bírók is a jogalap kérdésében. Az ügyvédi munkához, az ügyfél érdekeinek a szolgálatához az is hozzátartozik, hogy mikor kell megmondani azt, hogy ezt az ügyet nem érdemes bíróság elé vinni, ennek a keresetnek nem érdemes ellentmondani. Ez minél hamarabb kiderül, annál jobb, ezt az ügyvéd valószínűsítheti. Sokszor kiderül a végén, hogy a bizonyításnak a 70%-a felesleges volt.

Ügyvéd/Bíró 11: Erre most is van lehetőség, hiszen a bíró tájékoztatta a feleket, és elősegítheti az egyezséget.

Ügyvéd: Azt semmiképp nem pártolnám, hogy a bíró vigye végig az ügyet, hanem szűküljön az a kör, amire bizonyítást kell vezetni, ezt értem aktívabb közreműködés alatt.

Ügyvéd 12: Ez most nem tiszta, a bírók is abban vergődnek, hogy ahol jogi képviselő van, ugye neki nincsen tájékoztatási kötelezettsége. Ha viszont tájékoztat, akkor mindig elhangzik a tárgyaláson, hogy „nem ám prejudikációra hivatkozni! Akkor ne tessék engem bántani, mert itt túlterjeszkedek, amit a Pp. rámhárít”. Ha a hangsúlyok megváltoznak, és joga és lehetősége van a bírónak arra, hogy pozícionálja a pert, amit visz, az szerintem mindenkinek a hasznára válik, de ha kötelezettségévé teszik, akkor az ellenkezőjére lehet fordítani.

Ügyvéd 8: Egyetértek veled, a lehetőséget kell biztosítani. De kötelezővé nem szabad tenni.

Ügyvéd 12: Ott ahol jogi képviselet kötelező, ott a kiürült keresetnek nincs helye, és nem kellene külön definiálni. Irányadónak tekintem a felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatban kialakult gyakorlatot. Ha azok a kötelező tartalmi elemek nincsenek benne, teljesen mindegy, hogy mire hivatkozik a kolléga, akkor visszaveri a Kúria, be se fogadják. Azt gondolom, hogy ezt nem olyan nehéz megtenni, ha nincsen ügyvédi kényszer, és nincs jogi képviselet az ügyben, ezt a különbségtételt fenn is kellene tartani. Más terheli a bírót akkor, ha nem szakemberek járnak el, de ha szakember jár el, akkor nem kell udvariaskodni. Ha egy minimális követelménynek sem felel meg a keresete, akkor az csak arra való, hogy az eljárást felhasználja valamire, nem azt jelenti, hogy szakszerűtlen, vagy nem tudja mit kéne. Úgy gondolja, hogy ahhoz, hogy elinduljon a per, ez elég, másfél év, jól vagyunk.

Ügyvéd/Bíró 11: Meghatározzák-e a keresetnek a kellékeit? A Pp. 130.§ alapján, az idézés kibocsátása nélkül elutasítás keretei között, de hogy arra hivatkozva, hogy nem tartalmazza a kereset kötelező tartalmi elemeit. Egyrészt kevesebb korlátot rakjunk bele, ne legyenek a keresetnek a tartalmi elemei, ha nincsenek meg azok a tartalmi elemek, amik nem határozzuk meg, akkor nagyon keményen szankcionáljuk. Ez biztos, hogy nem kompatibilis egymással.

Moderátor: A jogalap megállapításával kapcsolatosan van-e még megjegyzések? Ha nincs, mi a véleményetek a tényállási elemek vonatkozásában? Ott mennyire legyen aktív, mi az, ami szerintetek jó lenne aktivitási szintként, ebbe mennyire menjen bele a bíró?

Ügyvéd 12: Azt gondolom, hogy a perelhúzóadásoknak a jelentős része abból fakad, hogy a tényállításoknak a jogalaphoz nulla köze van. Ebben a bíró nincsen aktivitásra készítetve. Nagyon kevés olyan bíró van, aki karban tartja az ügyet és érkezési sorrendben leválogatja azokat a tényállításokat, amiket nem hajlandó bizonyítási eljárással kideríteni. A per tárgya kérdés körében ennek van jelentősége, hogyha egyébként a jogalap tisztázódik a perben, akkor a hozzá kapcsolódó tényállítások legyenek csak az asztalon.

Ügyvéd 8: A bírói aktivitás itt is megmutatkozhatna, mert hiszen a benyújtott kereset alapján, ha nincs megfelelő tényállítás, akkor fel kell hívni a bírónak a felet, hogy a tényállításait terjessze elő és bizonyítási indítványainak adjon hangot, hogy mit kíván. Ott a bírónak van lehetősége szerintem a szelektálásra. Mondhatja, hogy nem a per tárgyára irányul, ezt kizárom, ennek meg helyt adok. Más kérdés, hogy felmerült az, hogy valóban itt a felhasználható bizonyítékok, és ezen belül ugye a szakértői bizonyítás kérdése, az utóbbi években tapasztalható volt, hogy mind a büntetőjog területén, mind a polgári jog területén nagyon erős kritikák fogalmazódtak meg a szakértői véleményekkel szemben. Itt annak lehetőséget és teret kell biztosítani, hogy adott esetben egy igazságügyi szakértői véleménnyel szemben valaki egy másik igazságügyi szakértői véleményt is behozhasson. Ütköztetni kéne, és nyilván eredményre fog ez vezetni, saját gyakorlatomban láttam, hogy erre szükség van. Nem túl nagy gondossággal készülnek szakértői vélemények, és már a 4. olyan tárgyaláson vagyok túl, hogy a megfogalmazott, és általunk indítványozott kérdéseket a bíróság feltette a szakértőnek és konzekvensen nem válaszolt rá. Amikor pedig megállapították a munkadíjat és ebből lefaragtak, akkor fellebbeznek ellene. A szakértői területlen lenne szerintem javítanivaló. A két kollégánál által megjelölt terület, az orvos szakértő nagyon górcső alá vehető, a Pp.-be is kéne valami olyan szabályozást hozni, hogy adjon egy biztonságot.

Ügyvéd/Bíró 11: A tényállítás az egy laikus kérdés. A jogállítás az pedig egy jogi kérdés. A tényállítás az ügyfél dolga, a jogállítás az ügyvéd dolga, a bíró dolga pedig a tényállítás és a jogállítás vonatkozásában, abban a körben keresendő, hogy ez milyen mélységű legyen, az egy koncepcionális kérdés.

Ügyvéd 8: Vannak személyiségi jogi perek, ahol a Kúrián se tudták eldönteni, hogy ez most tényállítás vagy vélemény.

Moderátor: Felmerül az a probléma is, hogy ha a tényállításoknak a kérdésében is megjelenik ez a bírói aktivitás, ez nem ütközik-e a pártatlanság elvével?

Ügyvéd 12: Bizonyítási teher körében ez most is benne van a rendszerben. A bírók egyre inkább - függetlenül attól, hogy jogi képviselet van vagy nincs - mindenhol próbálják ezt helyretenni.

Ügyvéd/Bíró 11: Tudom, vannak ezek az elnagyolt tájékoztatások, de azért azt látom, hogy a bírók is egyre részletesebben és egyre mélyebben belemennek.

Ügyvéd 9: Az, hogy mennyire függ össze a kettő, nem nehéz elválasztani szerintem. Saját praxisomból hozok egy példát. Munkaügyi per, díjazással kapcsolatos, a felperes állítása, hogy ő a szabadideje nagy részében a munkáltató érdekei javára munkát végzett, alperesnek pedig az az állítása, hogy ő ilyen túlmunkát

nem rendelt el. A két állítás két különböző jogértelmezésnek felel meg, mert az egyik jogértelmezés szerint minden, ami a munkáltató érdekében végzett munka, függetlenül attól, hogy az elrendelt vagy nem, túlmunkának számít. Azt díjazásban kell részesíteni. A másik értelmezés szerint, amit elrendel a munkáltató, az a túlmunka. A joggyakorlat az előzőt támogatja, hogy nem kell elrendelni, de minden esetre, amennyiben nincs kioktatás a bizonyítási teherről, vagy a bíró álláspontja csak az eljárás végén ismerhető meg, akkor mindkét tényállításra részletes bizonyítást kell bevezetni. Arra is, hogy volt-e túlmunka, és arra is, hogy el lett-e rendelve. Adott esetben gazdaságosabb befejezést nyerhetne az ügy, ha lehetne tudni, hogy a bíró ezt hogyan értelmezi.

Ügyvéd 15: Ezzel a kérdéskörrel azért nem tudok egyetérteni, mert ha a másodfokon ellentétes ennek a jogszabálynak az értelmezése, akkor utána egy hatályon kívül helyezéssel még kevésbé gazdaságossá válik az ügy, mert a hatályon kívül helyezést követően le kell folytatni a másik értelmezésre a bizonyítást.

Ügyvéd 9: Korlátozott mértékben adott esetben én is akarnám, hogy a másodfok korlátozott bizonyítást vegyen fel. Csak nem alkalmazzák.

Moderátor: Én a magam részéről eleget hallottam. Még utolsó körben átadnám a szót két kollégámnak.

Kérdő: A jogorvoslathoz való jog és a rendelkezési jog egymáshoz képest hogy állnak? Meddig lehet elmenni egy másodfokú gyakorlatnak az indokaira tekintettel való helybenhagyás esetén? Felülvizsgálhatná-e? Eljuthat-e odáig az eljárás, mert teljesen más jogi álláspontra helyezkedik a Kúria, hol vannak itt a határok, hová lehet ezt pozicionálni nagyjából?

Ügyvéd/Bíró 11: Ez rendszer szinten nem zárható ki. Hiszen nyilvánvaló, hogy egy jogpolitikai döntés, hogy hány szintű legyen egy igazságszolgáltatásnak a rendszere. Ha az négyszintű, akkor annyi.

Ügyvéd 12: Azt gondolom, hogy a legfontosabb ebben a kiszámíthatóság. Ha a játékszabályokat ismerjük, és mindenki ismeri őket, akkor rendben van. Ma előfordulhat, hogy első fokon a bíróság a kereset tartalmát többször tisztázta, többszöri módosítás kapcsán véglegesíti a felperes a keresetét, majd az ítéletábra ítéletéből az derül ki, hogy a bíróság rosszul járt el, mert ha így zárja le ezt a jogvitát, akkor újabb perek keletkeznek, tehát terjessze ki az eljárást olyan kérdéskörre, ami nem volt a kereset tárgya többszöri felhívás ellenére sem. Ha ez is előfordulhat meg az ellenkezője is, akkor nem tudok választ adni, a legjobb megoldás a kiszámíthatóság. Ha tudom, hogy meddig lehet elmenni és tudja a bíróság is és nem vegyes a gyakorlat, akkor lehet közlekedni. Adott esetben tudok tájékoztatást adni az ügyfelemnek.

Ügyvéd/Bíró 11: Kellemetlen harmadjára „pofára esni” egy felülvizsgálaton, elnézést, nekem volt olyan ügyem, hogy két megnyert szint után a felülvizsgálatban buktam, őszintén az volt a véleményem, amikor már józanul át tudtam gondolni a dolgot, hogy igaza volt a Kúriának. Lehet kétszer is tévedni. A baj az, amikor az ember azt látja, hogy teljesen megalapozatlan az ítélet. A rossz ítélet is jobb, mint a kiszámíthatatlanság.

Ügyvéd 12: 5 év után pedig az igazságosság is már csak minket érdekel, az ügyfeleket nem.

Ügyvéd 14: Időnként megjelennek rettenetes jogegységi határozatok, amik meghatározzák, hogy az első, másodfokú bíróság milyen ítéleteket hozzon. Itt is szűk a lehetősége az ügyfélnek meg az ügyvédnek, mert ahhoz kell igazodni. Ez megnehezíti a jogkereső embernek a problémáját. A Kúrián is hozhatnak neki egy olyan rossz ítéletet, például felmerült ez a végrendeleti aláírással, tanúk aláírásával kapcsolatos jogegységi határozat, ahol a rendelkező része és az indokolási része elég távol van egymástól. Erre hivatkozással 10-20 éve született magánokiratokat vonnak kétségbe és dőlnek meg. Ez részben jogbizonytalanságot okoz. Mennyi időnek kell eltelni ahhoz, hogy ezt a 2 éve megszületett jogegységi határozatot majd kigyomlálják? Ezt kötelezően alkalmazni kell. Vannak ilyen problémák is, szintén ehhez kötődnek, hogy a jogegységi döntéseket nem azért kell meghozni, hogy valóban ne lehessen olyan, hogy első, másodfokon, meg adott esetben a Kúrián másképp lássanak dolgokat.

Ügyvéd 8: Probléma még az anyagi jogalkalmazásnak a folyamata, ami egy absztrakt folyamat, persze tényállással összefüggésben kell, hogy legyen bírói döntés konkrét ügyben, de ezzel van a legtöbb gond. Ez nyilván visszavezethető a jogszabályok minőségére, a jogalkalmazók minőségére is. Sok minőségi faktora van, de ezeket a helyzeteket mégiscsak az anyagi jogi jogszabályoknak az alkalmazásában való különböző álláspontok kreálják. Sokkal kevésbé a konkrét eljárási osztott, vagy nem osztott perszerkezet, sokkal kevésbé az befolyásolja az egész igazságszolgáltatásnak a végső produktumát, hanem sokkal inkább az anyagi jogszabályoknak a minősége, és azoknak az alkalmazása. Lehet-e ezt valamilyen szabállyal és hatékonyan befolyásolni? Ez egy intellektuális tevékenység, különböző szempontokat különböző szinteken kell egymással alkalmazni, kihozni egy következtetést értelmi és logikai alapon, de még e körül forgunk, hogy eltérő anyagi jogszabályok alkalmazásának az eltérő módjai vezetnek olyan szituációkhoz, amelyeknek eljárásjogi eszköze lehet ennek a folyamatnak a hatékonyságát javítani, vagy rontjuk esetleg az osztott perszerkezettel. A probléma az, hogy az anyagi jogszabályok alkalmazásának az intellektuális folyamata hogy van szabályozva, író és íratlan módon, és azok hogyan tükröződnek az egész per során és annak milyen következménye van. A rossz végkimenete a meglepetés ítéletek, de erről nem beszéltünk és szerintem kellene. Ez hozza a tartalmi részét a döntésnek.

Ügyvéd 12: Még azzal kiegészíteném ezt, hogy ha abba az irányba megyünk, amit az Alkotmánybíróság egyre több helyen kifejt, hogy az anyagi jog primátusával szemben vannak bizonyos törvénykezési célok, azt a bírónak érvényesíteni kell, még akkor is, ha az írott anyagi jog pontosan nem támasztja el. Így nem igazán lehet képviselni és bíraskodni. Ez teljesen kiszámíthatatlan kategória.

Ügyvéd 8:

Ez a nagyobb probléma, és ennek fényében kell azért figyelni az eljárásjogi eszközök alakulását.

Vége a beszélgetésnek